

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik III.

V Ljubljani, maja 1886.

5. zvezek.

Bela nedelja.

I. Nemirna vest.

Mir vam bodi. Jan. 20, 19.

Mir vam bodi! S temi besedami je Izveličar po svojem vstajenji učence navadno nagovarjal in pozdravljaj. In kaj boljšega in koristnejšega naj bi jim privoščil, kakor je sv. mir? Kajti kaj pomaga človeku imeti in uživati vse posvetno, če pa nima mirú, posebno mirú z Bogom, če je grešnik ter mu hudobna vest pokoja ne dá? Ako pa imamo mir z Bogom, srečnejši smo sredi preganjanja in zopernosti od plemenitaja in bogatina, ki mu po noči in po dnevu vedno kljuje hudobna vest. *Ni ga bogastva čez bogastvo telesnega zdravja*, pravi modri Sirah (30, 16.) *in ni ga veselja čez veselje srca*, to je, mirne vesti. *Mir z Bogom presega vse dobrote*, pravi sv. Pavel. — Kdo pa uživa mir z Bogom? Le dobrih kristijanov sree razveseljuje tak mir, mir dobre vesti, katerega bi zastoj iskali v posvetnem veselji. Gorjé pa onemu, gorjé grešniku, kateri tega miru nima, katerega grize črv hudobne vesti. Tak človek je že na tem svetu velik mučenik, ker nikjer in nikdar pokoja ne najde; toda hujše še pekla ga bode vest na onem svetu, v tistem strašnem kraji, kjer pogubljeni večne muke trpé! *Njih črv nikdar ne umrje*. Strašno je trpljenje nepokojne, slabe vesti, ona muči grešnika na razne načine, muči ga radi preteklega, sedanjega in prihodnega življenja, vedno stoji pred njim kakor priča, sodnik in rabelj. Slaba vest je priča, ki toži grešnika, katera vse vidi, vé in kateri ne moremo ničesar tajiti in kateri se nikakor ogniti ne moremo. Slaba vest je sodnik in sicer razumen in razsvitljen sodnik, kateri se na noben način prevariti

ne dá. Slaba vest je rabelj, kateri nas trpinči in nam najhuje kazni nalaga. Te tri reči hočemo danes resno premišljevati.

Hudobna vest nas živo opominja, da smo grešili, da nad nami visi kakor meč maščujoča se roka pravice božje, vedno pripravljena nas kaznovati zaradi hudobije; zlasti pa občutimo težo vesti, kadar se nam odkrije velikost naše pregrehe, vidimo pred seboj kazen, katero smo zaslužili, spoznamo Boga, kot vsemogočnega, ostrega in pravičnega sodnika, katerega se nam je bati. In ko vidimo vse to, kakor v živi podobi pred seboj, spoznamo, da smo krivi, tedaj vzbudi se v nas nepokojna vest, kot priča, sodnik in rabelj. *Tožila te bo tvoja hudobija*, pravi prerok Jeremija (2, 10) *in tvoje odvrnenje od mene te bo grajalo. Vedi in glej, kako hudo in grenko je, da si zapustil Gospoda svojega Boga in da se me več ne bojiš.*

1. Strašna je priča zatožencu, ako je ne more zavriniti, ako je ne more za-se pridobiti. Taka priča je slaba vest, katera očita grešniku, kar se je pregrešil. Očita mu, da je vedoma in prostovoljno grešil, da je nalašč božjim najmodrejšim in najsvetejšim namenom nasprotoval, njegovo neskončno dobroto povračeval z grdo nehvaležnostjo, božjo podobo na sebi, po kateri je vstvarjen, popačil, se Bogu nedopadljivega in večne kazni krivega storil. Nemogoče mu jo je omamiti, oslepiti ali podkupiti, in ravno to je, kar dela njeno izpovedanje tako strašno. Zastonj skuša grešnik prikrivati svoje hudobije z nočno tmino, zastonj išče skrivnih od človeške družbe oddaljenih krajev; kamorkoli se poda in katerega koli stanu je, njegova vest je zmiraj ž njim, spremlja ga po vseh potih, opominja in peče ga povsod, ter ga polni s sramoto in zmešnjavo. *Ako vaša pregreha ni nobenemu znana*, pravi sv. Krizostom, *znana je vaši vesti, samo ta priča zadostuje, da vas obdolžuje.* In sv. Bernard govori: *Ni ga očesa grešniku bolj nadležnega, kakor je lastno oko, in ni ga pogleda bolj neznosnega in neizogibnega, kakor je lastna vest.*

Ne bode ti mogoče, o grešnik, prezirati spričala svoje vesti, ona je priča, katera vse vidi, katera je bila prisotna pri vseh okoliščinah greha, nikakor ti ne bode mogoče podkupiti ali si pridobiti te priče, kajti ona je dobila svoje pooblastilo od Boga. Ona se ne ozira niti na prestole vladarjev, niti na koče revežev, nobenemu ne prizanaša, vsacega opominja, obdolžuje, obsoja. Kdorkoli se je pregrešil in naj ga ves svet hvali ter se mu prilizuje, vest mu pokoja ne dá. Kaj pomaga človeku, ako ga tudi na zunanje nihče ne pre-

ganja, ako mu ni treba nikogar se bati, ker si z denarjem lahko vse pridobi, kaj mu pomaga vse to, ako pa v miru živeti ne more? Kajti v sebi nosi pričo, katera ga obdolžuje, katera ga moti in sramoti veliko bolj kot vse posvetne priče. *Vsemu, kar hočeš o človek, pravi sv. Avguštin, zamoreš uiti, le vesti svoji ne, kajti v sebi nimaš prostora, da bi bežal pred svojo vestjo, ako te grizejo grehi tvoji.* Drugi govore, kakor ljudje, a ona govori, kakor poslanec od Boga, ljudje zamorejo grešnika tolažiti, ali vest ga nadleguje tudi v sredi občnega veselja.

2. Slaba vest pa ni le priča, ampak tudi oster sodnik, katera ga obsoja že na tem svetu in s toliko večjo ostromotjo obsodila ga bode dan sodbe, ako v nespokornosti umrje. Je-li mar vest kot sodnik podobna sodnikom tega sveta? Nikakor ne! Posvetne sodnike zamoremo podkupiti z zlatom, pridobimo jih z lepimi besedami, obljubami, dadó se ostrašiti na ta ali drugi način; slaba vest pa ne odpušča, ne prizanaša nobenemu, nič je ne gane. Nikoli ne pozabi na pregrehe, na krivde, čeravno je že dlje časa, odkar so bile storjene. O strašen sodnik! kateremu moramo vedno brez odloga odgovarjati, kateri nas povsod preganja, povsod dolži in obsoja. Povsod nas sili poslušati svoj glas, med delom in pri počitku in v samoti, pri posvetnih veselicah, kakor tudi sredi molitve. Ta je zadnja misel, katera zapusti grešnika, in prva, katera se mu zopet pokaže. Ona nas spremlja, nas moti, nas muči in tepe doma in zunaj, pri mizi in v svetišči, kadar ležemo spat ali kadar vstanemo, pravi sv. Avguštin. To je bil glas, katerega ni mogel Adam brez strahu in trepeta slišati po svojem grehu. *Slišal sem tvoj glas in se bal.* To je bil glas, kateri je preganjal nesrečnega Kajna, ki se je bal povsod najti maščevalca krvi svojega brata. *Zakaj, ker je hudobija boječča, se z lastnim spričanjem obsodi; nepokojna vest namreč zmiraj kaj hudega vidi,* pravi knjiga modrosti (17, 19.)

3. Kakor se pa pri posvetnih sodbah vrsté priče, katere zatoženca obdolžijo ter to obdolženje tudi s pričanjem potrdé, dalje sodnik, kateri izreče čez zatoženca sodbo ter ga izroči rabeljnu, da to obsojbo tudi izvrši, ravno to se godi pri grešniku, samo s tem razločkom, da vest izvršuje vse tri posle ob enem. Najhujša pa je slaba vest kot rabelj. *Britkost in stiska pride nad vsako dušo, katera hudo dela,* govori sv. Pavel. — Ni je stvari strašnejše za grešnika, kakor je smrt in pekel, kajti pekel je kraj, kjer bode moral trpeti nedopovedljive bolečine za svoje grehe in hudobije in to večno. In vendar kolikokrat se zgodi, da grešnik rajše zamenja življenje s smrtjo in

trpljenje vesti s peklom! Mar nam ne podaja sv. pismo in zgodovina žalostnih zgledov dovolj, kako strašne so muke hudobne vesti? Sv. pismo imenuje tako vest: *ogenj, ki nikdar ne ugasne, črva, ki nikdar ne pogine*. Kaj pa je hujše od pekočega ognja? In ako rastlina od črva spodjedena usahne, mar bode užival človek, kojega gloje nemirna vest, veselje pravega zdravja? Toda hujše še so nasledki hudobne vesti. Glejte Judeža Iškarjota! Prodal je svojega Gospoda in Učenika, prodal svojega Boga za 30 srebernikov. Toda koliko časa je trajalo njegovo veselje nad krivično pridobljenim denarom? Komaj je Kristus ujet in pred sodnika postavljen, že se oglasi v Judežu hudobna vest, peče ga in muči, dokler si sam niti življenja ne prestriže. Glejte! kolika muka mu je bila hudobna vest, v smrt ga je tirala, da bi se rešil neusmiljenega trpljenja. Po pravici pravi sv. Ambrož, da je ni hujše kazni, kot je rana notranje vesti. Mar se te ni bolj bati ko smrti, zgube, pregnanstva, bolezni, bolečine? Da, bolezni je mogoče uiti, v pregnanstvu se dá celó mirno živeti, toda kje najdeš pokoj pred hudobno vestjo, ki te vedno preganja? Kamorkoli se podaš, vedno jo nošiš v sebi in ne dá se utešiti. Storiti slabo, to se zamore v enem trenutku, toda po storjenem grehu čas nikdar ne mine. Kajn od zavisti premagan ubije svojega brata; od onega časa je preteklo veliko let, in še vedno ga muči ta hudobija, vedno ga peče, da ne more nikjer najti miru in pokoja ter se povsod skriva kakor plaha zver. V njem so se vresničile besede sv. pisma, s katerimi je Bog grešnikom zažugal rekoč: *Gospod ti bo dal ondi boječee srce in prepadene oči in v žalosti obnemoglo dušo, in tvoje življenje bo, kakor da bi pred teboj viselo. Noč in dan se boš bal in si ne boš svest svojega življenja*. Ta dušni nemir skusil je tudi kralj David, ki pravi: *Moj greh mi je vedno pred očmi*. Vse je minilo, le moj greh je vedno pred menoj.

Ako pak mora hudobnež že tukaj toliko pretrpeti radi nemirne vesti, ko se vendar vsaj za trenutke dá potolažiti v hrupu posvetnega veselja, kaj pa porečemo o strahu ubozega grešnika sodni dan, ko mu bode hudobna vest naštevala vse pregrehe in hudobije pred pravičnim sodnikom, kaj porečemo o strašnih mukah, ki jih pogubljeni v večnem ognju trpé, kjer je očitajoča vest najhujši ogenj, ki peče in žge in nikdar ne ugasne, črv, ki gloje in grize in nikdar ne pogine? O ko bi ta muka trajala tisoče in tisoče let, da bi je bilo le enkrat konec, tedaj bi se spremenil pekel v raj; toda večno, brezkončno peče ta ogenj, grize ta črv; o večnost, kako strašna si ti! *Njih črv nikdar ne umrje in ogenj nikdar ne ugasne!* Pomisli, o

grešnik, pomisli večnost pekoče vesti! ako te že tukaj toliko trpinči, da je strpeti ne moreš, kako jo bodeš prenašal vekomaj!

Da, predragi v Gospodu! velike, neznosne so muke hudobne, slabe vesti, strašne so v tem življenji, strašneje v prihodnjem. Slaba vest je priča, ki nam vsikdar in povsod hudobijo očita in pokoja ne dá, slaba vest je oster sodnik, katerega niti z besedo niti z zlatom pridobiti ne moremo, slaba vest je rabelj, ki nas muči na duši in telesu, ki muči v časnem, tembolj še v večnem življenji. Gorjé tedaj ubogemu grešniku, gorjé tukaj, trikrat gorjé tam. Pomislite tedaj, predragi v Gospodu! pomislite trpljenje kralja Davida, ki je cele noči močil z gorkimi solzami svoje ležišče, ker mu je vest pregreho očitala, predočite si bratomorca Kajna, begajočega kakor plaha zver, ker mu pekoča vest pokoja ne dá in pomislite slednjič strašno osodo izdajalca Izveličarjevega, kako ga slaba vest tira v obup in žalostno smrt. Čujte strašne glasove pogubljenih, kako vpijejo in ječijo, ker jih hudobna vest trpinči! Čuj in pomisli, o grešnik, žalostni stan svoje duše! Ti mar vest ne očita, da ti vsakdo že na obrazu bere tvojo hudobijo? Te ona ne preganja povsod ter ti ne dá miru ne po noči ne po dnevu? Kaj hočeš tedaj storiti, da se znebiš tega rabeljna? Obžaluj svoje grehe, z Bogom se zopet spravi, saj je dobri Oče, ki spokorjenega sina nikdar ne zavrže, ampak po očetovsko sprejme, ako se k njemu povrne. Povrni se tedaj k njemu in blagodejni mir, mir ki ga ves svet dati ne more, prišel bode zopet v tvoje srce in tvoja vest bode zopet mirovala. Poslušajmo potem zvesto glas svoje vesti pri vsakem delu in nikdar ne ravnajmo proti njenim svetom, da se nam ne bode godilo kakor nesrečnemu Kajnu in da ne bodemo okusili žalostne smrti Judeža Iškarijota. Amen.

Ant. Požar.

2. Cvetlice, sveče, kelih.

(Za prvo sv. obhajilo.)

Prvikrat v vašem življenji vas, preljubi otroci, tukaj pozdravim, na tem svetem kraju, pred altarjem Gospodovim. Kaj vam hočem pač družega reči, kakor srečne vas moram imenovati, blagrovati vas moram! — Mnogokrat sem vas že pozdravil v šoli, pa verjemite mi, dragi otroci! da še nikoli ne s tolikim veseljem, nikoli še ne s toliko

srčno radostjo, kakor današnje jutro tukaj le pred altarjem Gospodovim, ko ste prvokrat povabljeni k božji mizi, k nebeški ženitnini! — Že več časa ste bili nekako odbrani od drugih součencev; na vas je bila že več časa prav posebno naša skrb obrnena; naše prisrčne želje so bile, da bi se prav lepo in vredno pripravili za današnje najsvetejše opravilo. Ali danes, ko je res prišel tisti dan, o katerem smo že tolikrat in toliko govorili, — danes so skrbne oči vaših dobrih starišev in učениkov še s posebnim veseljem na vas obrnene; danes se tudi meni nekakšno častitljivi zdite, kakor še nobenkrat poprej ne, ako pomislim, da vaše mlado srce postane zdaj altar božji, sedež božji, kamor pride Jezus večni Bog stanovat in kraljevat! O kako veličasten je za vas ta dan, kako srečna ta ura!

Zato hočem porabiti še zadnje trenutke pred vašim prvim sv. obhajilom in vam še nekoliko besedi spregovoriti, da bi, če mogoče, še bolj željno ga pričakovali, še z večo pobožnostjo in gorečnostjo se pripravili. Toraj poslušajte še moje slednje opomine z enako pazljivostjo, kakor ste poslušali prejšnje podučevanje!

Čez eno leto in dva mesca bo minulo ravno sto let, kar je na Laškem umrl nek 90letni škof; eden najbolj razsvitljenih učениkov sv. katoliške cerkve, eden najgorečnejših svetnikov, in smem reči, najprisrčnejši častivec presv. rešnjega Telesa. Imenuje se sv. Alfonz Ligvorijan. Spisal je premnogo lepih naukov in prisrčno ginljivih molitev, tudi več svetih pesem je zložil. Pa za danes vam omenim le ene krasne pesmi, ki jo je zložil v čast presv. rešnjemu Telesu, ki jo slišite tudi večkrat v cerkvi peti.

V tej prelepi pesmi izvoljeni služabnik Božji blagruje cvetlice, ki na altarji tako blizo Jezusa cvetejo, rekoč:

„Cvetlice vé, ki noč in dan cvetete
Pred Jezusom, o trikrat blagor vam!
O da bi mogel jaz, kjer ve mrjete,
Na vašem mestu bit' pred Jezusom!“

Potem blagruje bele voščene sveče, ki tako blizo presv. rešnjega Telesa gorijo Zveličarju na čast ter kliče:

„In blagor vam, ve svetlobele sveče,
Ki tam gorite Jezusu na čast:
O da bi jaz deležen bil te sreče,
Goreti zanj, vtopljen v nebeško slast!“

Prav posebno pa se mu zdi veličastna in srečna tista svitla posoda, — sv. kelih, kjer prebiva Jezus Kristus v podobi belega kruha, zato še to posebno poveljuje, rekoč:

„Oj slava tebi, blažena posoda,
 Ki v tebi on prebiva, — Jezus moj!
 Kako ti častna dana je osoda,
 Kot Božji hram se svetiš pred menoj!“

Toda kmali si svetnik premisli, da je on sam stokrat, — milijonkrat srečniši, kakor cvetlice, bele sveče, zlati kelih, ki nimajo čutila; on pa ima srce, ki more čutiti in ohraniti to nedopovedljivo srečo. Zato ves vesel zakliče:

„O koliko srečniši sem jaz kot vi!
 Če pride k meni zvest' Pastir ovčice, —
 Mi vžiti svoje dá Meso in Kri;
 Če v Jezusu prejmem nebes slaščice
 In v sreču mojem Kristus sam živi:
 Takrat medlim, mrjem moči ognjene,
 Ker se Zveličar moj sam z manoj sklene!“ —

Tudi vam, preljubi otroci! ni treba zavidati cvetlic in sveč in keliha, ki smejo biti tako blizo Jezusa, v njegovi službi, v njegovo čast. Brez primere srečniši ste vi, ki boste danes prvokrat prejeli Jezusa v sv. obhajilu in vaše srce, vsako posebej, postane takorekoč Božji hram, sveta hišica, kjer hoče Zveličar vaš prebivati.

Vendar tudi te tri reči, ki so v sv. pesmi omenjene, — cvetlice, sveče, kelih — za vas danes niso brez pomena, ampak vam prelepe nauke dajejo, kaj morate tudi vi storiti za Jezusa, da vam bo donosalo prvo sv. obhajilo obilno koristi.

a) Cvetlice pomenijo prelepe čednosti, s katerimi mora biti oplešano in ovenčano vaše srce, ako hočete, da bo Jezus z veseljem k vam prišel in pri vas ostal. Tedaj, kakor so na altarji poleg presv. rešnjega Telesa razpostavljene cvetlice, tako naj bodo v vašem sreču razvrstene svete čednosti, da se bo božje oko Jezusovo z veseljem oziralo na nje. Katere ima Jezus najraje, tiste naj bodo na prvem prostoru. Jaz bi svetoval, da na prvem mestu naj bo bela lilija nedolžnosti, ker te se bo božje Srce najbolj veselilo, če jo najde; če pa ne, naj bo saj na njenem mestu vijoličasta cvetlica prave spokornosti in stalnega poboljšanja, saj je nekedaj sam rekel, da je spokorjena nedolžnost tudi ljuba njegovemu Sreču in da se je tudi angelji v nebesih veselijo. — Potlej naj pride na vrsto trojna prelepa cvetka: živa vera, trdno zaupanje in goreča ljubezen. Kličite Jezusu naproti, kako trdno vse verujete, kar je on učil in kar njegova sv. cerkev veleva verovati, zlasti kar zadeva najsvetejši Zakrament, in pristavite še, da ste za to vero pripravljeni živeti in umreti; tako spoznanje on rad sliši. Imejte prav detinsko

zaupanje do njegove nezmerne dobrotljivosti; prav zaupljivo ga zlasti danes prosite prav obilno in velikih reči. Srčno in odločno mu tudi recite, da ga ljubite in hočete zmiraj ljubiti iz vsega srca, iz vse duše, iz vse misli, iz vseh moči, bližnjega pa zavoljo njega, kakor sami sebe; obljubite mu tudi, da zanaprej hočete z njegovo pomočjo vse zapovedi natanko spolnovati. — Potem naj pride na vrsto tista cvetlica, katero je Jezus nekdaj še posebej priporočal takrat, ko je djal: *Učite se od mene, jaz sem krotak in iz srca ponižen!* O gotovo, ponižnosti ne smé nikdar manjkati v vašem sreču, in še zlasti danes ne. Prej sem rekel, kako se mi danes, otroci! častitljivi zdite; pa nikar ne mislite, da gre zato hvala vam. O ne. Če ste danes odbrani izmed vsih družih in ste deležni tolike časti in sreče, zahvaliti se imate Jezusu; on vas je sem poklical, on vam je dal doživeti srečo današnjega dneva. Če ste danes čisti na duši, njemu gre hvala! On vas je po svojem namestniku pri spovedi očistil. In če danes čuti vaše srce večo pobožnost ter voljo in veselje za vse dobro, tudi to je od njega. Le to spoznajte, da Jezus dela vse, iz lastne moči brez njega ne morete nič. Če pa še premislite neskončno veličastvo njega, ki pride danes prvikrat k vam, potem boste primorani v prahu ponižnosti klicati: *Gospod, jaz nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša!* — Slednjič morate še vvrstiti mnogotere druge cvetlice, za zdaj še pod imenom „dobri sklepi“, da hočete ves čas po krščansko živeti, vedno biti potrpežljivi, pohlevni, trezni, sramožljivi, delalni, goreči, pobožni, bogoljubni itd.

b) Goreče sveče naj vam bodo opominj svetih misli in željâ. Kakor se vzdiguje plamen na kviško, tako naj bodo zdaj vaše misli in želje le proti Jezusu obrnene. On sam želi in hrepeni z vami se skleniti; kakor je nekdaj rekel apostelnom: *Srčno sem želel z vami jesti velikonočno jagnje*, tako tudi vam z veseljem naproti hiti. Zato bi ne bilo prav, ko bi vaše srce ostalo mrzlo, brez veselja, brez hrepenenja. Recite mu tedaj še to, kako že dolgo vaše srce hrepeni po njegovem prihodu in kako zlasti danes koprni po njem.

Razun tega so pa tudi goreče sveče podoba daritve. Bogu ne moremo tako darovati kakor ljudem iz roke v roko: Bogu se ne živi darovi darujejo s tem, da se sežgó, živi pa s tem, da umrjejo zanj, da mu življenje dajo. Odločite se tudi vi danes za tako daritev. Kakor se goreča sveča topi in se s tem vedno manjša ter čedalje bolj koncu bliža, tako se bo tudi vaše življenje z vsakim dnevom, z vsako uro krajšalo, ter se

še poprej svojemu koncu približalo, kakor se vam bo zdelo. Ne zamerite, da na dan vašega največega veselja o smrti govorim. Storim to le zato, ker želim, da bi tudi vaše srce, vaše življenje po prvem sv. obhajilu vse v čast božjo se darovalo, tako rekoč zgorelo v čast božjo, in slednjič po vrednem zadnjem obhajilu v čast božjo — ugasnilo!

c) Slednjič še pomen svete zlate posode. Ta pa naj vam bo znamenje stanovitosti! Zlato je namreč zato tako dragoceno in priljubljeno, ker se ne spremeni, ampak ostane vedno čisto in svitlo in se zato imenuje žlahtna ruda. Druge kovine ne ostanejo dolgo svitile, ampak se kmali spremené, n. pr. železo zarjovi, svinee, baker otemni itd. Oh naj bo, — naj bo vaše srce zmiraj čisto zlato, tako čisto in lepo, kakor danes pri prvem sv. obhajilu.

Če se pa zlato vendar kaj spremeni, spremeni se na lepše. Če se namreč ogladi, se še lepše sveti; če se predela v lepotičeje in kinče, je očesu še bolj všeč; tako naj ostane tudi vaše srce stalno zlato, le da se bo po prvem sv. obhajilu še vedno lepšalo in bolj in bolj svetilo; da bo enkrat vredno bliščati se v nebeški bliščobi vse večne čase! Amen!

Druga nedelja po veliki noči.

I. Le v katoliški cerkvi je zveličanje.

Imam še druge ovce, katere niso iz tega hleva; tudi tiste moram pripeljati, in bodo moj glas poslušale.

Jan. 10, 16.

Po nepokorščini prvega človeka prišlo je nad človeški rod trojno zlo. Oslabel je človeku razum, otemnela mu je pamet, da ni spoznal čiste resnice, ni prav poznal Boga ne samega sebe. Spridel je greh človeku in popačil tudi njegovo voljo ter k hudemu jo nagnil, da sploh to ložje in pogostoma raje stori, kar mu je prepovedano, kakor to, kar mu je zapovedano. Po grehu je prišel človek pri Bogu v preveliko zamero, nakopal si je pred Bogom neskončno zadolženje, da te nezmerne krivice s svojimi lastnimi deli nikdar ni mogel popraviti. Trebalo je toraj nevednosti človeški božjega razodenja, popačenosti naši božje pomoči, in neskončnemu zadolženju

človeškemu božjega neskončnega zasluženja. Vse trojno je storil božji Odrešenik in Zveličar naš Jezus Kristus. Jezus nas je nevedne podučil in svoj nauk zapustil sv. katoliški cerkvi, katero je postavil, da uči vse narode in jih vodi k resnici, k spoznanju pravega Boga in vsega, kar je k našemu zveličanju potrebno. Zaslužil nam je potrebno pomoč, vsem k zveličanju potrebno milost, da se zamo-remo hudega varovati, dobro pa hoteti in storiti. Trpel je slednjič za naše grehe in umrl na križu, pa ravno skozi svojo radovoljno smrt je našo zadolženo smrt premagal in večno življenje zadobil spravo z Bogom dogotovil, nezmerno naše zadolženje plačal z neskončnim svojim zasluženjem; naše odrešenje je bilo zagotovljeno, in zveličanje nam zadobljeno. Preden pa se je povrnil k svojemu Očetu, postavil je sv. katoliško cerkev, kateri je, kakor svoj božji nauk, tudi izročil zaklad svojega neskončnega zasluženja, postavil v njo služabnike in sebi samemu namestnike, kateri iz tega zaklada vsem delijo, ki želijo in kadarkoli potrebujejo. Tako se v katoliški cerkvi delo njegovega odrešenja nadaljuje do konca dni, da morejo vsi ljudje postati deležni njegovega truda, njegove prelite krvi. Sv. katoliška cerkev, preljubi, je ravno oni hlev, o katerem Jezus, dobri pastir, v današnjem sv. evangeliji govori, v katerega želi pripeljati še one ovce, ki niso iz tega hleva, t. j. tiste ljudi, ki so še zunaj katoliške cerkve, da bodo še one poslušale njegov glas, uživale od njega jim pripravljeno hrano in v njegovi sv. cerkvi najdle večno zveličanje.

Oj preljubi, bodimo prav iz srca veseli, da smo mi že sprejeti v Jezusov hlev, da smo že udje prave Jezusove cerkve. Zakaj le sv. katoliška cerkev je edino zveličavna, t. j. le katoliška cerkev je edino prava pot, ki s svojim naukom in svojimi pomočki ali milostmi pelje človeka k pravi svetosti in po nji v večno zveličanje. To imenitno resnico bodemo danes preišljevali in v ta namen iskali odgovora na dvojno vprašanje: 1. Zakaj je sv. katoliška cerkev edino zveličavna? 2. Kako je zastran zveličanja onih, ki so zunaj katoliške cerkve?

I.

Jaz sem pot, resnica in življenje; pravi Kristus. Nihče ne pride k Očetu, razun skozi mene. (Mat. 19, 10; Jan. 14, 6.) Jaz sem vrata. Ako kdo skozi me notri gre, bo zveličan. (Jan. 10, 9.) S temi besedami nam večna resnica jasno in določno pové, da ni zveličanja razun v Jezusu, Zveličarji sveta! On je vzrok našega zveličanja s

svojim božjim razodenjem in neskončnim svojim zasluženjem. Toraj je tudi gotova pot in pomoč k zveličanju njegova cerkev, katero je v ta namen postavil, da se v njej morejo vdeleževati njegovega odrešenja vsi, da v njej najdejo zveličanje, kateri ga zares iščejo.

Sv. katoliška cerkev pa je edino zveličavna:

1. Ker le sv. katoliška cerkev vse oznanuje, kar je Bog razodel, Jezus Kristus učil in so aposteljni oznanovali; le v njej, le v katoliški cerkvi je vsa razodeta resnica, vse razodenje božje, shranjeno v sv. pismu in ustnem izročilu; in sv. Duh sam čuje nad tem zakladom resnice, da se do konca sveta čisti, cel in nepokvarjen ohrani. *Jaz bom Očeta prosil*, rekel je usmiljeni Jezus svoje aposteljne tolažeč, *da vam bo drugega tolažnika dal, da pri vas ostane vekomaj, Duha resnice.* (Jan. 14, 16.) Zato sv. apostelj Pavel cerkev imenuje *stebler in trdnost resnice*, (I. Tim. 3, 15.) Ker le sv. katoliška cerkev ves in čisti nauk Kristusov oznanuje, zato se le v njej učimo Boga prav spoznavati, vredno častiti, njemu zvesto služiti; v katoliški cerkvi spoznavamo prav pravi svoj namen, spoznavamo svoje dolžnosti, se učimo, kaj imamo storiti, česa se nam je varovati; le v katoliški cerkvi se nam kaže prava pot, po kateri se zanesljivo pride v hišo nebeškega Očeta, v večno zveličanje. Le v katoliški cerkvi je prava vera; k zveličanju pa je pred vsem potrebna prava vera, kakor uči Kristus: *Kdor veruje in je krščen, bo zveličan; kdor pa ne veruje, bo pogubljen.* (Mark. 16, 16.) *Kdor veruje v Sina (božjega), ima večno življenje; kdor je pa Sinu (božjemu) neveren, ne bo življenja videl, temuč jeza božja ostane nad njim.* (Jan. 3, 36.) Ravno tako uči njegov apostelj Janez: *Vsak, kateri odstopi in ne ostane v Kristusovem nauku, nima Boga*, t. j. ni v prijaznosti, milosti božji. Konec svojega evangelija piše: *To pa je pisano, da verujete, da je Kristus Sin božji in verujoči imate življenje v sebi.* Sv. apostelj Pavel pa piše Hebrejcem: *Brez vere ni mogoče Bogu dopasti; ostro pa posvari Galačane, da so se dali motiti po krivem nauku in pravi: In ko bi angelj z nebes vam oznanoval razun tega, kar smo oznanovali, naj bo izpahnen* (iz cerkve).

2. Sv. katoliška cerkev je edino zveličavna, ker le ona ima vse pripomočke k našemu zveličanju, vsa sredstva k našemu posvečevanju, katere nam je Kristus zaslužil in v svoji cerkvi zapustil. Taki pripomočki so pred vsem sv. zakramenti, po katerih nam doteka kakor po sedmerih cevih gnada božja k našemu posvečenju. Izmed vseh sv. zakramentov je k zveličanju najbolj potreben sv. krst, v katerem se nam izbriše izvirni greh in z njim vse časne

in večne kazni, in se nam prvokrat podeli posvečujoča milost božja. Kdor je po sv. krstu smrtni greh storil, zgubil je s tem posvečujočo milost božjo in pravico do nebes. Ali imamo zopet drug zakrament, sv. pokoro, v katerem se nam odpuščajo vsi po sv. krstu storjeni grehi in se v novič nam podeli posvečujoča milost božja. Imamo še drugih pet sv. zakramentov, v katerih se nam posvečujoča milost božja pomnožuje in prejemamo mnogotere druge milosti, da zamoremo pravično živeti. V katoliški cerkvi imamo nekrvavo daritev sv. maše, pri kateri Kristus neprenehoma ponavlja svojo krvavo rešilno daritev na križu, ter vedno k Očetu za odpuščenje zavoljo naših grehov moli. In še drugih pomočkov nam k našemu izveličanju ponuja sv. katoliška cerkev, kokor češčenje Matere božje, občestvo svetnikov, da kdor hoče, zamore priti v nji k svetosti in po nji k zveličanju.

Takih pomočkov svetosti zunaj Jezusove cerkve ni. Tako je le v katoliški cerkvi mogoče najti zveličanje, ker le v Jezusovi cerkvi se hrani in oznanjuje prava vera, le v katoliški cerkvi se nahajajo vsi pripomočki k zveličanju.

II.

Prestopimo zdaj k drugemu vprašanju: kako je zastran zveličanja onih, ki so zunaj katoliške cerkve? Da na to težko vprašanje odgovorim, razločimo pri Kristusovi cerkvi njeno vidno ali zunanjo stran in njeno nevidno ali notranjo stran. Po tem razločku so: 1. Nekateri udje vidne in nevidne cerkve, to so taki: ki so po sv. krstu sprejeti v vidno cerkev in so še v stanu posvečujoče milosti božje ali na duši živi udje. Taki so vsi pravični katoliški kristijani. Vsi ti so na pravi poti zveličanja in bodo tudi zveličani, ako stan milosti božje do konca ohranijo. 2. Drugi so le udje vidne ali zunanje cerkve; to so tisti, ki so sicer v katoliški cerkvi, pa so v stanu smrtnega greha. Takim so na ponudbo vsi pomočki zveličanja, vendar da si so udje vidne, zveličavne cerkve, ne bodo zveličani, ako se v resnici ne spokore. 3. Tretji so le udje nevidne cerkve; to so taki, ki živé po svoji vesti in svojem prepričanju, t. j. po natorni postavi, pa so pripravljene vse storiti, kar bi jim bilo za potrebno naznanjeno in razodeto; ti niso sicer v vidni cerkvi Kristusovi, kakor drugi pravo-verní kristijani, pa so udje nevidne cerkve, ker jim ni mogoče stopiti v vidno katoliško cerkev, ker od nje vstanovitve ali resničnosti ne vedó, ali pa za trdno mislijo, da je njih cerkev prava cerkev; pripravljene pa so in želé resnico sprejeti. Taki so po duhu in v sreú kristijani, taki so po duhu udje sv. cerkve, so brez zadolženja

zunaj vidne cerkve pripravljene vanjo stopiti in zato jim to ni v greh prišteto, oni zadobe milost božjo po nenavadnem potu in bodo zveličani. 4. Nekateri ljudje se ne morejo ne k vidni, ne k nevidni cerkvi prištevati; to so taki, ki niso ne v katoliški cerkvi, ne v stanu milosti božje, jim ni mar za resnico, ni jim skrb za zveličanje: oni so suhe veje, ločene od drevesa, ki bodo v ogenj vržene.

Potem premislimo zdaj tiste, ki so zunaj katoliške cerkve. Zunaj katoliške cerkve so:

a) Krivoverci, t. j. taki, ki nekatere krščanske resnice sprejmejo in verujejo, druge pa zametujejo. Da bodo zveličani otroci krivovercev, ki umrjō preden spoznajo dobro in hudo, to je gotovo, ker so krščeni in katoliška cerkev uči, da je veljaven vsak krst, kateri je prav podeljen. Med odraščeniimi krivoverci razločimo one, ki trdovratno in po zadolženji bodi si zavoljo ljudi, ali iz napa, zametujejo verske resnice sv. katoliške cerkve. Ti so v pravem pomenu krivoverci, njihova zmota je zadolžena in zato smrtni greh zoper sv. Duha, ker se zoprstavljajo spoznanju krščanskih resnic in ne morejo zveličani biti. Razun taci, krivovercev jih je bilo in jih je, kateri so od vidne cerkve ločeni po zmoti, brez zadolženja, ker jim pri najboljši volji ni mogoče zmote se znebiti in v pravo cerkev stopiti; ker so znabiti tako izrejeni, da niso mogli čiste resnice spoznati, ali so pa med samimi krivoverci, da ne morejo ločiti krivoverske zmote od katoliške resnice; ali znabiti imajo čisto napačne zapopadke o katoliški cerkvi, da je namreč v nji le popačeno krščanstvo; ali jim njihova opravila ne pusté rasnobno iskati resnice, katero sprejeti pa bi bili pripravljene. Takim zmota ne bo v greh prišteta, ker se resnici ne ustavljajo in bi jo sprejeli, ko bi jim bilo mogoče, bi radi stopili v vidno cerkev, ko bi jo spoznali. Ti morejo zveličani biti, pa ne po zmoti, ampak le po svoji dobri volji. Vendar so pa tudi taki pomilovanja vredni, ako pomislimo, da jim manjka toliko pomočkov svetosti in zveličanja.

b) Kar sem rekel o krivovercih, vse to velja o razkolnikih, ki so zunaj katoliške cerkve, t. j. taki, ki imajo skoraj vse resnice sv. katoliške cerkve, pa so se ločili od edinosti cerkvene, od Rima, so zavrgli vidnega poglavarja sv. katoliške cerkve, rimskega papeža.

c) Zunaj katoliške cerkve so slednjič: nejeverniki, ti so: nekrščeni pagani, judje in mohamedani. Zastran otrok teh nejevernikov, ki pomrjo pred spoznanjem dobrega in hudega, je vedeti, da je njih osoda ravno taka, kakor sploh otrok, ki umrjo brez sv. krsta. Sv. katoliška cerkev uči o takih, da ne morejo doseči večnega

zveličanja, ki je v gledanji Boga z obličja v obličje, pa tudi, da niso zastran izvirnega greha v pekel pahneni, ampak uživajo nekako natorno srečo, večo kakor je kakošnega človeka na zemlji. Sploh učijo bogoslovci, da samo zavoljo izvirnega greha ne bo nobeden v pekel pahnen. Ali kako je z odrasčenimi?

Naj spregovorim o paganih sploh. Ako se jim oznanuje prava vera, so dolžni jo sprejeti in po sv. krstu stopiti v katoliško cerkev; ako iz zadolženja tega ne storé, smrtno greše in so sami krivi pogubljenja. Razun takih je pa bilo in je še veliko paganov, ki brez zadolženja niso slišali nikoli o Kristusu in o katoliški cerkvi, in jim to ne more biti v greh prišteto. Le ako jim ni mari za Boga in sodbo in tudi natorno postavo vesti prelomljujejo, bodo zavoljo vne-marnosti in drugih grehov pogubljeni, kakor piše sv. apostelj Pavel v listu do Rimljanov: *Dasiravno so Boga spoznali, ga niso kot Boga častili in zato nimajo izgovora.* (I. 20, 21.) — Ako pa po svojem spoznanji, ki ga imajo po razumu in znabiti po ostankih prvotnega razodenja ali po znotranjem razsvetljenji žele Bogu prav služiti ter so sicer pripravljeni sprejeti resnico, smemo upati, da Bog takim nezadolženo nevednim daje svojo milost, da spoznajo Boga, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Iz tega spoznanja pridejo resnične želje. božjo voljo spolnovati ter vse storiti, kar Bog zapoveduje, to pa obžalovati, kar je Bogu zoperno. Ako imajo taki še trden sklep, poslužiti se vseh pomočkov, da bi Bogu dopadli: so te resne želje krst željâ in zamorejo opravičiti, taki izredno zamorejo doseči večno zveličanje.

To velja tudi o judih in mohamedanih, le da le-ti, mohamedani, nekatere resnice bolj spoznajo, še bolj pa spoznajo judje večino razodetih resnic, ker imajo sv. pismo stare zaveze. Ako se ti mohamedani in judje trdovratno držé svojih zmot in se ustavljajo vsakemu notranjemu in vnanjemu klicu milosti božje, ne morejo biti zveličani; njih zmota je zadolžena in smrtni greh. Ako so pa v takih okoliščinah, v katerih ne morejo spoznati svoje zmote in želé pravega spoznanja in vse storé, spoznati in spolnovati voljo božjo, jim bo po že znanih resnicah lože priti do čiste resnice in po nji k pravi svetosti in zveličanju.

To pa, kdo je sam zadolžil zmoto, kdo ne, to je le Bogu znano; on bo sodil vse po pravici, nam pa je rekel: *Ne sodite, da ne bote sojeni.* Mi pa preljubi, bodimo hvaležni Bogu, da nas je po svoji milosti sprejel v katoliško, edino zveličavno cerkev, pa pomagajmo z miloščinjo misijonarjem in z molitvijo sv. katoliško cerkev razširjati,

še zlasti vzdihnimo iz srca v ta namen pri prvih dveh prošnjah Očenaša rekoč: *Posvečeno bodi tvoje ime; priđi k nam tvoje kraljestvo. Amen.*

Anton Kukelj.

2. Dobri in slabi pastirji.

Jezus je rekel farizejem: Jaz sem dobri pastir!
Jan. 10, 11.

Veliko je stanov na svetu. Skoraj najstarejši in najnavadniši je pa gotovo pastirski stan. Že drugi sin prvih starišev Abel je bil pastir in ovčar; pa tudi vsi stari očaki so bili pastirji. Mojzes, velik služabnik božji, je 40 let pasel čede svojega tasta Jetra, imeniten in bogat pastir v jutrovih krajih je bil pobožni Job. Davida je od čede Bog poklical na kraljevi sedež! — In glejte: Jezus sam naš Odrešenik se tega imena ni sramoval, ampak se nam kaže pod podobo skrbnega pastirja, ko pravi: *Jaz sem dobri pastir!*

Tudi pri nas vas je veliko pastirjev, in malo kateri je med vami, da bi še nikoli pasel ne bil. Je pa tudi s pastirsko službo, kakor v vsakem stanu: so dobri in slabi pastirji; veliko se jih v tem stanu izveliča, mnogo pa se jih tudi pogubi. Poglejmo toraj danes: 1. prijetnosti in srečo pastirske službe; 2. nevarnosti in težave pastirske službe. Jezus, dobri pastir, pa naj bo naš zgled in vodnik!

Pastirska služba res marsikatero prijetnost ima, kakoršne v drugih stanovih zastonj iščeš. Pastirji se skoraj vedno gibljejo in mudijo na prostem, v čistem, gorskem zraku. Solnce njim prvim posveti; tički njim najpoprej žvrgole, rožice svoj prijetni duh po pašah in gorah najbolj razširjajo, bistri studenčki pastirjem najprej svojo še neizkajeno pijačo ponujajo! Pastirji so daleč od posvetnega hrupa, pa toliko bliže Bogu in nebesom. Na paši, po gorah in planinah, pastir najlože premišljuje božje lastnosti: božjo vsegamogočnost, modrost in dobroto! pa tudi ob hudi uri najbolj čuti strahoto in jezo božjih moči in se uči bati božje pravičnosti!

In če pastir čedo v dober kraj pripravi, ali če ovce počivajo, ima tudi on časa dovolj, da lahko moli ali kaj bere in premišljuje! Kako milo in ginljivo je, če pastir ob nedeljah, ko k sv. maši ne more, v sredi svoje čede obrnen proti cerkvi klečé ali stojé moli in se tako

vdeležuje daritve sv. maše! Zares, njegova pobožnost je Bogu ljubša, kot marsikaterega, ki je v cerkvi, pa raztresen in nespodobno. Ali kaj, ko je takih dobrih pastirjev le malo! Lahko bi si marsikateri na paši in s svojo čedo nebesa zaslužili — pa si le pekel služijo.

Kakor vsaki stan tudi svoje težave in nevarnosti ima, tako tudi pastirska služba. Kakor je včasih pastirjeva služba prijetna, tako je druge čase tudi sitna in težavna. Koliko ima težav z živino, ki ga ne uboga, z ovcami, ki se mu zatečejo in pogubé, kako jih mora po grapah in pečeh iskati, po trnji in kamenju lesti in plezati — kolikokrat ga dež namoči, huda ura zasači; kolikokrat pa se tudi potí in žeje zeva in zdihuje! Se vé, ko bi vse to z voljo trpel, udan v voljo božjo prenašal, pač bi si veliko zaslužil za svojo dušo — ali kaj, ko si te nezgode večidel pastirji ne obračajo v dušno korist, ampak v pogubljenje.

Če ima pastirska služba veliko nevarnosti in težav za telo, jih ima še veliko več za dušo.

Človek bi ne verjel, da se ravno na paši in pri živini in med pastirji toliko greha godi.

Kateri so navadni pastirski grehi?

1. Kletvina. Da se tam, kjer je veliko ljudi, tudi veliko kletvine zgodi, je že stara resnica. Človek bi pa vendar mislil, da na visocih planinah, v skritih dolinah, na strmih gorah: tam bo vendar Bog imel mir pred kletvino! Oh kaj še. Edin glas, ki se vse leto po teh samotnih krajih in strmih robih razlega, je kletev pastirja, ki leta za živino!

2. Lenoba. Koliko drazega časa ravno pastirji preležé in prespé. Koliko bi lahko molil, ali kaj družega delal, pa mu molitev še na misel ne pride, morebiti še paternoštra nima, ali pa tudi sv. rožnega venca ne zna! Kadar je več pastirjev skup — ali mar molijo, ali se mar o pridigah pogovarjajo?

3. Škoda in krivica, ki jo bližnjemu delajo. — Kolikokrat puščajo pastirji živino hoditi, kjer se ji ljubi; kolikokrat raje leži, kakor da bi šel za živino, ali pa se jih več skupaj spravi in igrajo ter se ne zmenijo, kaj živina dela. Živina pride v njive in veliko več škode naredi, kot kar je snedla. Zavoljo tega nastanejo prepiri in sovraštvo med sosedi in vsega so vnemarni pastirji krivi. — Kolikokrat so že pastirji tudi kakšno kočó ali celo gozd zažgali!

4. Zanemarjanje božje službe. Pastirji malokrat pridejo k božji službi in postanejo tako divji kakor živina, katero pasejo. Res, da ne more lahko proč, ali vsaj vsak mesec, ali na 14 dni bi

za en dan že namestnika dobil. — V tem obziru so pastirji res usmiljenja vredni.

5. Grde nečistosti, ki se na pašah godé. In to je še morebiti največe zlo pastirske službe. — Pastirji so že po svojem stanu, samotnosti, lenem postopanju, sprideni družčini gledé čistosti v veliki nevarnosti; in to je strašno, kaj nekateri uganjajo, celó sodomski grehi se na pašah godé — in včasih taki reveži še svojih grehov ne spoznajo, se jih nikoli ne spovedo!

Res pastirska služba ima veliko priložnosti k svetemu življenju, pa je za marsikaterega tudi v spodtiko, in bi bilo bolje, ko bi nikoli ne bil pastir. Da se pa ravno v pastirskem stanu lahko zveliča, imamo veliko zgledov; naj vam samo dva povem: Sv. Vendelin. (Življ. svet. 4. del 930 str. 20. okt.) Sv. Grmana. (Živ. svet. 4. del 508 str. 11. decembra.)

Tako tedaj ste videli, ljubi moji, kakšne prijetnosti pa tudi kakšne nevarnosti ima pastirski stan. Pastirski stan ima veliko priložnosti, da človek lahko nepoznano in na tihem Bogu služi in se zveliča, kakor smo na dveh zgledih videli; in pa tudi mnogo nevarnosti in skušnjav, katerim marsikater pastir zapade. Med pastirji navadni grehi so: kletvina, lenoba, krivica in škoda, zanemarjanje božje službe in nečistost. Teh se je najbolj bati in ogibati. — Če sem vam pa te nevarnosti naštel, ne mislim s tem, da ne smete pastirji biti. Le bodite, pa bodite dobri pastirji, kakor sv. Vendelin, sv. Grmana! Saj se tudi v pastirskem stanu lahko zveličate, če ga prav držite. Kakor veliko drugih, bo tudi vas, če ga prav spolnujete, pastirski stan v nebesa pripeljal. Amen.

Jan. Azman.

Tretja nedelja po veliki noči.

I. Veselje in strah o prihodu Gospodovem.

Vi tedaj imate zdaj sicer žalost; pa spet vas bom videl, in vaše srce se bo veselilo. Jan. 16, 22.

Kakor je že stari Simeon Mariji prerokoval: *Glej! ta je postavljen v padeč in vstajenje mnogih v Izraelu* — in je razloček storil med prijatelji in sovražniki Jezusovimi, tako se ta razloček

nikoli občutniše ne pokaže, kakor o zopetnem prihodu Jezusovem. Na dvojni prihod je obrnena Jezusova beseda: *Vi tedaj imate zdaj sicer žalost, pa zopet vas bom videl in vaše srce se bo veselilo* — in dvojno veselje zagotavlja svojim apostelnom in prijateljem. Videli ga bodo in se veselili po njegovem častitem vstajenju; videli ga bodo in njih srce se bo veselilo po kratkem trpljenju sedanjega življenja v njegovem večnem kraljestvu. — To njih veselje je po meri njih goreče ljubezni do Jezusa — neizrekljivo.

Ali kakor je ta dvojni prihod apostelnom in prijateljem Jezusovim neizrekljivo veselje donesel, tako je pa donesel njegovim sovražnikom neizrekljivo grozo in straboto. Že tukaj jih je njegovo vstajenje tako silno prestrašilo, da se vsi zmotljeni in preplašeni vprašujejo: „Kaj nam je začeti?“ Ali kaj so še le občutili, ko so morali k sodbi pristopiti pred njega, katerega so iz golega sovraštva tako grozovito usmrtili? katerega kri so na-se in na svoje otroke na maščevanje klicali?

Preljubi! to razno čutilo Jezusovih prijateljev in sovražnikov, kadar zagledajo njegovo premilo obličje, me danes napelje, se z vami že v duhu naprej postaviti pred Jezusovo obličje, pred katero se bomo morali vsi pri sodbi postaviti, in premišljevati: 1. Kaj bodo pravični, njegovi prijatelji, takrat v njem ugledali k svojem največemu veselju, katerega jim večno nihče odvzeti ne bo mogel, in 2. Kaj bodo njegovi sovražniki k neizrekljivi grozi in strahoti zagledali? — Obojno premišljevanje naj nas do dobrih sklepov napelje.

I.

Kedo zamore le izgovoriti veselje Jožefovih bratov, ko jih je ta kraljevi namestnik v svojem veličastvu po kratki skušnji tako prijazno, tako ljubeznjivo ogovoril? *Jaz sem Jožef, vaš brat — nikar se ne bojte in naj se vam težko ne zdi; — zakaj Bog me je pred vami zavolj vašega življenja v Egipt poslal.* Kdo zamore le izgovoriti še večje veselje Jezusovih apostelnov in prijateljev, kadar se jim Jezus po svojem vstajenju prikaže in tako ljubeznjivo pozdravi: *Mir vam bodi!* in jih na dalje ogovori: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.* — *Prejmite sv. Duha; katerim bode grehe odpustili, so jim odpuščeni, in katerim jih bode zadržali, so jim zadržani.*

Ali ker je resnično, kar sv. Duh po sv. Pavlu spričuje, da še ni nobeno oko (na tem svetu) videlo, nobeno uho slišalo, nobenega človeka srce okusilo, kar je Bog tem pripravil, kateri ga ljubijo, ste

tudi te dve preveseli prigodbi le silno tamna prilika tistega veselja, ki so ga aposteljni in prijatelji Jezusovi o svojem prihodu v nebeško kraljestvo pri pogledu Jezusovega obličja jeli uživati, in ga bodo večno uživali. Oh s kako nebeško prijaznostjo jih je ogovoril, ogrnen z večnim veličastvom: „Jaz sem Jezus, vaš brat; nikar se ne bojte, in se vam naj težko ne zdi, — zakaj zavaljo vas sem naprej šel, vam tukaj stanovanje večnega veselja pripraviti.“ — S kako nebeško dobrotljivostjo in ljubeznjivostjo jih je pozdravil: *Mir vam bodi!* in jim solzé od njih oči obrisal! Poglejte, kako resnično se je dopolnilo, kar sem vam obljubil: *Vi bodete žalovali, ali vaša žalost se bude v veselje spreobrnila?* Kedo bi tedaj mogel le od daleč popisati to tolažbo, to veselje, ki je neizrekljivo, nepopisljivo?

Ravno tako veselje pa pričakuje vsako dušo, katera v Jezusa veruje in njega ljubi. Ali mari ne pové tega Gospod sam, ko reče: *Blagor jim, kateri niso videli in so verovali.* — Oh s kako ljubeznjivostjo in nebeško prijaznostjo bo Gospod tako dušo k sebi sprejel in ogovoril: „Jaz sem Jezus tvoj brat! nikar se ne boj, in naj se ti težko ne zdi. Mir ti bodi od sedaj in na vekomaj . . .“

Kadar pridejo pravični k Jezusu, se bodo pa tam tudi znanci s svojimi znanci zagledali in se razveselili. Pač mi ni treba tega dalje razlagati, kako težka je ločitev o smrti otrok, starišev, bratov, sestrah, moža, žene itd. Toda pravični se bodo zopet tam pri Bogu videli, in njih žalost se bo v neizrekljivo veselje spreobrnila, in tega veselja jim nihče več odvzeti ne bo mogel. Zlasti pa se bodo tam razveselili tisti, ki so jih za nebesa pridobili z naukom, opominjevanjem, lepim zgledom. — Takrat bodo ogledali pravični vsa svoja dobra dela, misli, želje, besede, solze, žalosti, spokorna dela in trpljenja. Kar eno se jim ne bo zgubilo. Dopolnilo se bo, kakor je v sv. pismu rečeno: *Kar so v solzah sejali, to bodo v neizrekljivem veselju želi.*

Oh, kedo bi mogel pri takem premišljevanju še mrzel ostati, kedo bi z veseljem ne vsprejel Gospodovega jarma na svoje rame?

II.

Kakor veselo se je pa Gospodova beseda spolnila nad aposteljni in se spolnuje nad njegovimi prijatelji vse čase: *Vaša žalost se bo v veselje spreobrnila*, ravno tako strašno se je pa božja beseda tudi spolnovala in se spolnuje nad njegovimi sovražniki: *Videli bodo, koga so prebôdli!* (Jan. 19, 37.)

Kaj so pač oni čutili, ki so ga v trpljenje in smrt izdali, kadar so ga po smrti zopet zagledali, kadar so predenj k sodbi stopili?

Kaj sta si mislila Ana in Kajfa? Kaj Herod in Pilat? Kaj rabeljni in ljudstvo, ki je kričalo: „Križaj ga! Križaj ga!“ itd. Oh kako strahovito se jim je dopolnilo: *Videli bodo, koga so prebodli!* — Kako prestrašno je prišla njegova kri nad nje . . .

Strah prvih starišev v raju po uživanju prepovedanega sadú, strah o splošnem potopu grešnega sveta, strah Egipčanov, ko so jih vodé zagrinjale, strah Sodome in Gomore ob ognjenem dežji, strah Amana . . . to so slabe podobe onega strahú, ki so ga občutili sovražniki Jezusovi, ko so zagledali po svoji smrti veličastno obličje njegovo!

Oh in ravno ta strah pričakuje vsakega grešnika. Kako se bo prestrašil napuhneni, videti svojega sodnika, katerega ponižnost je v življenju zaničeval in ga s svojim napuhom vnovič križal. Kaj bo občutil lakomni? nečistnik? sovražnik? požrešnež? lenuh, ki ni maral za službo božjo? itd. O kam se bodo obrnili ti in vsi drugi trdovratni grešniki, ko bodo zagledali njega, čegar nauke in zglede so zaničevali: ko se bode vstopil pred nje tisti, katerega so v podobah kruha zanemarjali, zaničevali — na novo križali? *Videli bodo, koga so prebodli!*

Takrat bodo Jezusovi sovražniki ugledali pravične, ki so jih preganjali, nedolžne, ki so jih pohujšali, grešnike, ki so jih v hudem potrdili, kri in solze tistih, katerim so jih iztiskali itd.

Takrat bodo ugledali vse svoje grehe, krivice in zamude. — Sv. Peter je imel nekedaj v hiši usnarja Simona to prikazen, da je videl nebo odprto, od kodar se je posoda enaka velikemu prtu na štirih konceh na zemljo spuščala. V njej so bile vse mnogovrstne štirinogate živali, laznina in perutnina. Tudi glas zasliši: *Vstani Peter, zakoli in jej!*

Kaj pa da je bilo Petru to v vse drugem pomenu odkazano, v drugačnem pomenu pa bo to zopet grešniku kot sovražniku Jezusovemu pokazano. Videl bo, kakor bi se velikansk prt pred njem razgrnil. Štirinogate živali, ali pregrehe, v katerih se je poživinil, laznino nevoščljivosti, zvijač, podpihovanja, goljufij, tatvine; ptice svojega napuha, s katerimi se ni le povzdigoval nad ljudi, temuč s prevzetnimi angelji celó nad Boga, njegovo besedo, njegove skrivnosti, njegove zapovedi, njegovo cerkev in cerkvene zapovedi. — Takrat se bo reklo: „Vstani in jej! Kar si sejal, to zdaj žaneš, — to zdaj uživaj!“

Nikar, predragi, se toraj preveč ne strašimo, ako moramo tukaj trpeti in težko delati, ako se nam spolnovanje zapovedi božjih in

cerkvenih težavno zdi, ako nas hoče zlobni svet k svojim grešnim veselicam zvabiti, ali še celó nas zasmehuje zarad naše poštenosti in spokornosti; o mislimo na tisti presrečni dan, ko bomo Jezusa zagledali in v njem vse radosti in sladkosti, ki jih bomo vživali vse večne čase! In to bo prišlo tako kmali — *še malo, in me boste videli!* Le še nekaj dni, nekaj let morebiti, in vsa naša žalost, — ako Jezusa v resnici ljubimo, — se bo v veselje spremenila; naše srce se bo neizmerno razveselilo in tega veselja nam ne bode nihče vzel. Amen.

† Šim. Vilfan.

2. Konec veselja in žalovanja na svetu.

Vi bote jokali in plakali, svet pa se bo veselil; vi bote žalovali, ali vaša žalost se bo spreobrnila v veselje.

Jan. 16, 29.

Ko se je Zveličar pri zadnji večerji od svojih učencev ljubeznjivo poslavljal, ni jim po svojem odhodu k Očetu obetal na tem svetu ne bogastva, ne veselja, ne kratkočasov, temuč pripravljal jih je na trpljenje, na preganjanje, na jok in žalovanje, ki jih čaka na tem svetu, da se bode pa vse to njih trpljenje, njih jok in žalovanje spreobrnilo v večno veselje. Hudobni svet nasproti se bode tukaj veselil, vse radosti in razkošnosti vžival, a enkrat vekomaj žaloval in jokal. — Poglejte, ljubi moji! tak je razloček med življenjem pravičnih in brezbožnih, tak pa tudi konec obeh še dan danes. Delež pravičnih je na tem svetu skoraj do malega še dan danes ta, da so napolnjeni z britkostmi in nadlogami. Zemlja je zanje tako rekoč temna ječa, v kateri pod pezo svojih verig zdihujejo, in bilo bi jim obupati, da nimajo za to trpljenje po smrti pričakovati večnega plačila. Delež brezbožnih na tem svetu pa je do malega ta, da so njih pota tako rekoč s cveticami nastlana, da jim gre vse po njih volji, vse po sreči, da jih svet hvali in časti, in imajo vsega v obilnosti, česar jim srce poželjuje; a njih konec, pravi Kristus, bode večni jok in žalovanje in škripanje z zobmi. Da je Kristus svojim poslušalcem srečno in razkošno življenje otrok tega sveta poleg žalovanja in plakanja pravičnih na tem svetu ter konec obojnih pred oči postavil, pravil jim je priliko od bogatina in ubozega Lazarja, katero hočemo še mi danes nekoliko premišljevat, v spoznanje, 1. kakošen da je konec

veselju, in pa 2. kakošen da je konec žalovanju na svetu. Zvesto me poslušajte!

1. *Bil je neki bogat mož, pravi Kristus, kateri se je oblačil v škrlat in tančico, in se je vsak dan imenitno gostil.* (Luk. 16, 19.) To je kratek zapopadek vsega njegovega življenja; a kakor kratke so te besede, vendar obsegajo vse, po čimur otroci tega sveta v svoji slepoti hrepené.

Kot bogatin imel je ta razkošnež veliko imetja, vsa njegova podjetja šla so mu po sreči, nakupil si je lepih posestev, postavil krasna poslopja, napravil si lepih vrtov za kratki čas, imel velike čede goved in ovac, in v njegovem stanovanji se je veliko dragocenost lesketalo. Tudi ni bil izmed skopuhov kdo, kateri pri vsem svojem imenji in bogastvu stradajo in toliko da ne hodijo raztrgani, ampak oblačil se je, pravi Kristus, v škrlat in tančico. Ničesar si pa tudi ni odrekal, karkoli mu je moglo življenja dni sladiti. Vsak dan so mu bila izborna in okusna jedila in drage pijače na mizo postavljene, in povsod so stregla služabnikov krdela na njegova povelja; sam pri sebi pa si je mislil: „Moja duša! veliko blaga imaš za dokaj let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje“. Za kratki čas vabil je še druge svoje prijatelje v gostije in jim napravljval vsaktere veselice. Bil je zdrav in vesel, ter se v tem svojem vžitku ni zmenil za stiske, nadloge, solze in uboštvo zapuščenih revežev.

Tako, ljubi moji! bilo je življenje tega bogatina. Kdo iz med vas si ne želi enake sreče, enakega bogastva, veselja in kratkočasov in židane volje, zakaj na to mirijo vse skrbi in prizadetja človeških otrok noč in dan. In če bi imeli enaka bogastva in zaklade, bi le kaj drugače živeli, kakor ta bogatin, vzlasti pa še taki, ki se celó v svojem uboštvu toliko radi nosijo čez svoj stan? — Vendar, če prav premislimo, kaj da so zakladi in veselja tega sveta, spoznati moramo s Salomonom, da nič družega ne, kot nečimurnost čez nečimurnost, prazna slepila, sladek strup, ki ga svet hrepenéče v sé požira, a se kmalu potem njegovega vžitka kesa; vsa bogastva in sladnosti in razkošnosti tega sveta niso družega, nego sladek živež, ki dušo in telo omami in pogubi vekomaj. Tega se prepričati, ozrimo se na tega bogatina v sv. evangeliji. Kakošen konec imela je vsa njegova časna sreča in njegovo zložno in mehkužno življenje? Oh! konec, ki je ravno tako strašan, kakor žalosten in na katerega se brez groze misliti ne dá. Kristus namreč pravi: *Umrl je bogatin in pokopan je bil v pekcl.* (16, 22.) To je z malo besedami konec vsega

posvetnega razkošja, konec pozemeljskih nebes, ako se v bogastvu in veselju na Boga in na svojo dušo pozabi.

Ozrimo se sedaj na bogatina, naj nam pové, kaj da mu pomagajo bogastva, katera je imel, veselice, katere je vžival, tančice in škrlat, v katere se je oblačil, kaj vse pojedinje in gostije in prijateljev nekdanjih obilno število? Tam v večnem ognju zdaj preklinja vse zlato in srebro in vse posvetno imetje, ki mu je preslepilo oči, da je zaklade za večnost zgrešil! Tam v strašnem plamenu preklinja svilo in škrlat, ki sta sedaj v grobu trohnoba, njegovi duši pa le še hujša pekočina v peklju. Preklinja vse gostije in pijače, od katerih mu ni ostalo družega, kakor gorje žvepljenega ognja in jok in škripanje z zobmi. Preklinja vse svoje prijatelje, kateri so sedaj vsi nanj pozabili, pa mu tudi pomagati več ne morejo. Zastonj kliče: „Oče Abraham! usmili se me, in pošlji koga, da pomoči konec svojega prsta v vodo in ohladi moj jezik, ker grozovitno trpim v tem plamenu“ (16, 24.); kajti Abraham mu odgovarja: „Sin, pomisli, da si prejel dobro v svojem življenji — ter je med nami in vami postavljen velik prepad, da, kateri hočejo od tod k vam iti, ne morejo, in tudi ne od ondod sem priti.“ (16, 25, 26.) In tako naj bogatin išče pomoči, kjer koli hoče, zastonj so njegove prošnje. „Oče Abraham, usmili se me!“ zastonj njegovo zdihovanje, da grozovitno trpi v tem plamenu. *Umril je in pokopan je bil v pekel*, pravi Kristus, — in to je konec posvetnih radost, posvetnih nebes in vsega posvetnega veličastva!

2. *Bil je pa, pravi Kristus, neki ubožec, po imenu Lazar, kateri je ležal pred vratmi bogatina poln ran, in se je želel nasiti z drobtinami, katere so padale od mize bogatega, in mu jih nihče ni dal; ampak tudi psi so hodili, in so lizali njegove rane.* (16, 20, 21.) Vse reve in človeške nadloge toraj, katere si le moremo misliti, zedinjene so v osobi ubozega Lazarja. Nič nima svojega in z Zveličarjem lahko reče: „Lesice imajo svoje jame, in ptice pod nebom svoja gnjezda, le jaz nimam kotiča, kjer bi čez noč počivali moji oslabei udje in kamor bi ubežal pred mrazom, dežjem in viharjem. Zemlja, na katero padem, je moja postelja, nebes moja odeja, raztrgane cunje moja obleka, bolezn, rane in bolečine moje sestre in moje tovaršice. Od vsega sveta sem zapuščen, nihče se me še tolikanj ne usmili, da bi mi privoščil drobtinice, ki padajo bogatcem od njih mize, še psi bogatinovi imajo bolje nego jaz; za mojim sprevodom ne pojde živa duša, na mojem grobu se ne bode pretočila nobena solza. Kakor se žive dni nihče name ne ozre, tako pozabljen bom ostal po smrti. —

Tako, glejte! je življenje in smrt ubozega Lazarja. O gotovo se vam ta ubožec smili v sree; a nehajte ga omilovati, ter ga velikoveč blagrujte, kajti Kristus pravi od njega: *Prigodilo se je pa, da je umrl ubogi, in je bil nesen od angeljev v naročje Abrahamovo.* (16, 22.) O kolika in kako vesela sprememba za ubožca, ki je toliko revščine prestal, toliko bolečin in nadlog svoje žive dni prestal! A prestal je svoj boj, dobro se vojskoval in svojo vero ohranil, in sedaj mu je pripravljena krona pravičnosti. V Abrahamovem naročji, to je: v družbi angeljev in svetnikov in v vžitku in gledanji trojedinega Boga pozabljene so vse tiste britke in grenke ure, ko je od hiše do hiše miloščine prosil, svoje rane obezoval, zmirjanja in zaničevanja prevzetnega sveta prenašal. Posušene so solze, katere je žive dni pretakal; vse rane so zaceljene in britki vzdihljeji spremenjeni v večno veselje, v nebeško radost.

Vidite, ljubi moji! tak bil je konec žalovanja na tem svetu pri ubogem Lazarji. Med tem, ko je bil bogatin, kot vzgled razkošnosti in veseljenja na tem svetu, pokopan v pekel, nesen je bil Lazar, vzgled trpljenja in britkosti tega sveta, od angeljev v naročje Abrahamovo. Na katerega strani iz med teh dveh si toraj še mi želimo biti? Gotovo nihče iz med nas ni tako oslepljen, da bi za kratko veselje tega sveta, za kratko posvetno srečo hotel zamenjati srečo in veselje nebeško. Zategadelj nikoli nikar ne tožimo zoper križe in nadloge, bolezni in ubožstvo, ki nas tarejo v tej solzni dolini, temuč prosimo Boga, da videzno srečo grešnikov milostno od nas odvrne in v svoji modrosti nikdar ne pripusti, da bi svoj delež že na tem svetu v posest prejeli. Besede sv. Avguština naj nam bodo v vseh zopernostih in britkosti tega življenja v srečo in na jeziku: *Gospod, tukaj reži, tukaj žgi, tukaj tepi, da le v večnosti prizanesesh*, — da bode le konec mojega žalovanja prenesenje po angeljih v Abrahamovo naročje! Amen.

Matija Torkar.

Četrta nedelja po veliki noči.

I. Romanje.

Kam greš? Jan. 16, 5.

Ko mine zima in se pomladi in razgreje svet, vidiš naše slovensko ljudstvo v čedni, praznični obleki, ne le ob nedeljah, ampak tudi ob delavnikih s palčico v roki po cestah in stezah stopati

počasnega koraka, ter jih slišiš prepevati pobožne pesmi. — Roma, — na božji poti je. Slovensko ljudstvo rado roma.

Večinoma roma iz dobrega namena: da bi se pokorilo, opralo v kopeli sv. pokore in tako razveselilo pobito dušo. Roma pa tudi, da vidi ptuje kraje, nov svet, običaje in šege inostranske, in s potoma hvali, časti in moli Stvarnika svojega s pobožnim premišljevanjem, s spodbudljivo besedo, z milodonečo pesnijo, vprav po besedi sv. pisma: *Vse stvari Gospodove, hvalite Gospoda.* (Dan. 3, 57.)

Večinoma romajo iz dobrega namena, pa ne vsi: Mnogo jih je, ki se podajo na božja pota le iz radovednosti, radi krajšega časa, morebiti tudi še iz slabejših nagibov.

Beseda Jezusova v današnjem sv. evangelji: *kam greš*, in pomladanski čas — romanju posebno ugoden — mi daje povod, govoriti o romanji ter razpravljati, zakaj in kako naj se vravnava romanje, da bo Bogu dopadljivo, za bližnjega spodbudno, naši duši pa koristno, v pokorjenje in zasluženje.

Tedaj, kadar si namenjen na božjo pot, misli si, da te tvoj Zveličar tik tebe stoječ vpraša: *Kam greš? zakaj greš? kako greš?* Če se bom na pot podal, si bom Jezusa za tovariša zbral.

I.

Kaj se pravi romati? Romati ali božjo pot opraviti, se pravi: obiskati inostranske, oddaljene svete kraje radi obljube, prošnje, pobožnosti, spodbujenja, pokorjenja in dušnega razveseljenja.

Romanje ima mnogo nasprotnikov, ki ugovarjajo rekoč: Romanje naj se nikakor ne priporoča, ampak zavera naj se; kajti ž njim se lenoba pase in delo zaostaja, daje priliko preobilnemu vživanju jedi in pijače, opravljivemu, tudi nespodobnemu marnju, nečistim zvezam. Tako in enako modrujejo nekateri; drugi zopet pa romanje popolnoma zavržejo sklicujoč se na besedo Jezusovo: *Verjemi mi, da pride ura, ko ne bote na tej gori (Garicim), ne v Jeruzalemu molili Očeta. Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici.* (Jan. 4, 21, 24.) In Tomaž Kempčan ima v svoji knjigi „Hoja za Kristusom“ pregovor že v njegovem času, tedaj pred štiri sto leti veljaven: „Qui multum peregrinantur, raro sanctificantur. — Redko se zveličajo, ki pogosto romajo.“

Takemu in enakemu ugovarjanju vkljub sv. cerkev, nezmotljiva učiteljica naša, romanje dovoljuje, časti, priporoča in z odpustki oblagodaruje, če je v nje duhu opravljeno.

Vpraša se: kakšne tehtne vzroke ima sv. cerkev za ta nauk svoj? Premislite jih:

Cerkev, vladana in razsvitljena od sv. Duha, pozna človeka po vseh njegovih lastnostih; in na podlagi tega spoznanja ga vodi, uči, posvečuje. Modrijanstvo svetno nas ne pozna tako temeljito, pa tudi sami sebe ne poznamo tako dobro, kakor nas pozna sv. cerkev.

Človek je — bi dejal — domačin zemlje in nebes. Po duši svoji je božja podoba, Bog je nje začetek in konec, k njemu se zopet vrača in nima mirú, dokler v njem ne počiva. Po telesu pa je domačin zemlje, na njo postavljen in privezan za čas življenja svojega. Ona je njegov začasni dom, stanišče njegovo. Kdor bi ne poznal svojega domu, bil bi malovreden domoljub in neveden gospodar. Tak pa ti nisi in nečeš biti. Ti ljubiš ta dom svoj raje preveč, nego premalo; občuduješ njegovo lepoto. Nikoli se ne moreš dovolj nagledati strminj snežnikov, širokosti morja, zelenja hribov, prostranosti polj. In tega se pa še celo ne moreš nagledati, kar stvarijo pridne in umetne roke človeške. Vzbudi se ti želja, hrepenenje prehoditi mesta in vasi ter opazovati delo, trud, ravnanje, šege in jezik svojih bratov. In kedar gledaš ribico po bistri strugi gor in dol, sem in tija švigajočo, ali ptico čez vse meje in daljave letečo, se ti žali, da nisi ribica v strugi, ali pa ptica v zraku, da si bitje po stanu, poklicu in poslu takorekoč priklenjeno na kepo zemlje.

Sv. cerkev, modra in skušena učiteljica naša, blaži in poplemeni vsak čut našega srca in vsako nagnenje našega duha. Ona tedaj nagnenja tvojega in hrepenenja, svet pogledati, ne zatira, pač pa goji in tako vlada, da je duši in telesu v prid. Idi, dete moje, tako govori, poglej si dom svoj, spoznavaj v njegovi vravnavi in vladi roko nebeškega Očeta; spomni se, da tebe čaka še drugi nepopisljivo lepši dom, kjer boš vžival, česar še nobeno oko videlo ni, nobeno uho slišalo in nobeno srce občutilo. Ona ti pravi, da tukaj ni tvoj pravi dom, ampak prihodnjega iščeš.

Zemlja je naše bojišče; malovreden je vojščak, ki bojišča ne pozna. Gre namreč zato, da si na zemlji bivajoči z delom rok in z mečem uma služimo vsakdanji kruh, z orožjem pameti, spoznanja in svobodne volje pa priborimo nebeški raj. V tem boji bo vsak premagan, ki nima proti zakletim sovražnikom zanesljivih zaveznikov, ki so gledé trupla skušnja, gledé duše pa molitev, božja milost, priprošnja nebeške kraljice in svetnikov božjih. Bojišče svoje spoznavati in zaveznikov si pridobivati, je romanje dokaj dobro sredstvo. Sv. cerkev je dobra mati, ni mačeha; svari svoje otroke, pa jih ne žali; uči jih

pa jih ne tepe, skoraj nikdar ne. Telesna mati hrani svoje otročiče s kruhom, jih k delu stavi, pa jim tudi dovoli počitka, ponudi sladčie včasi, se ve da, malokedaj.

Prav tako ravná sv. cerkev. Gleda otroke svoje v trpljenji, v pomanjkanji in v dušnih težnjah ter pravi, kakor je Mojzes faraonu dejal: „Spusti ljudstvo moje, da mi daruje v puščavi“. Oziraje se na tvoj kmetijski stan vidi trud tvoj in mnogoterne skrbi, vidi, kako si ves zakopan v zemljo in nje obdelovanje, pa ti reče: Idi, daruj mi v puščavi. Ta beseda sv. cerkve je pa tudi kaj prijetna in sladka. Glej ti, gospodar! skrbi visé nad teboj, kakor vrabci nad prosom, da se jih znebiš, sežeš po romarski palici ter razveseljen hitiš čez hribe in doline. Tudi ti, ženica, se napravljaš na božjo pot. Kdo bi ti zameril? Imaš polno hišo otrok, so po velikosti ko piščalke v orgljah, nikoli ugnani, glasni ves živi dan. Glava ti je polna gospodinjskih skrbi, na dušo svojo skoro ne utegneš misliti; kako dobro in koristno ti bo, ako vsaj za nekaj trenutkov privoščiš oddiha svojim ušesom. Idi, daruj mi v puščavi! — In o dekli in hlapcu isto velja. In ko tako greš, in te spremlja mili glas zvonov in si v sredi pobožnega krdelca, se oglasé vse strune tvojega srea ter Bogu hvalo doné. Ko bi sto jezikov imel, bi ti ne zadostovali, da bi prav po svoji želji Boga počastil. *Veslim se tega, kar mi pravijo: v Gospodovo hišo pojdemo.* (Ps. 121, 1.)

Sv. cerkev nas uči, da smo, kolikor nas je udov njenih, bratje in sestre med seboj, vsi udje enega skrivnostnega, neumrjčega telesa, čigar glava je Jezus Kristus. Izvoljeni v nebesih, trpeče duše v čisti-lišči in oni na zemlji. *Verujem v sv. katoliško cerkev, v občestvo svetnikov,* se glasi deveti člen apostolske vere. Ker smo eno telo, tedaj nerazvezljivi, se samo ob sebi umeje in sledi, da molitev enega vsem pomaga, da so naša dobra dela trpečim dušam v pomoč; in da svetnike častimo, na pomoč kličemo, svetniki pa za nas na zemlji Boga prosijo. Kdo mi zamore povedati slučaj, v kojem bi se nam občestvo svetnikov tako živo in razumljivo pred oči postavljalo, ko v romanji in romarski cerkvi? Ljudje od vseh štirih vetrov, dostikrat raznih dežel, držav, narodov in jezikov; različni po šegi, stanu, starosti in rodu; toda vsi edini v eni in isti misli, namreč Boga moliti, svetnikom se priporočevati; dušam trpečim pomagati in se v pobožnosti in veri medsebojno spodbujati.

Od nekedaj so kristijanje romali. Marija je romala, kdo vé, kolikokrat na Golgoto posvečeno za vse čase in za vse narode po rešnji krvi božjega Sina. Romali so apostoli, zopet in zopet obiskali

kraje, po katerih so svoje dni Gospoda spremljali. Romali so verni takoj, ko je bilo preminulo preganjanje cerkve od strani rimskih cesarjev, v Jeruzalem, Betlehem, Nazaret. To spričuje cerkvena zgodovina. Teodoret in sv. Jeronim potrjujeta to. To tudi spričujejo menihi sirski in egipčanski v svojih spisih in v svojem življenji. In zakaj so romali? — V tej zadevi je podučljiv in merodajen izrek Teodoretov: *Oni, ki so ljubezni polni, ne hrepené le po tistih, katere ljubijo, ampak tudi po tistih krajih, v katerih so ljubljenci živeli in bivali.* (Theod. in Phil.)

Tako so se rodile, dejal bi, iz duha krščanstva in ljubezni božje poti in romarske cerkve same od sebe. Najimennitniše so vam tako znane: Jeruzalem v sv. deželi; Rim, kot središče cele cerkve in sedež sv. očeta; sv. Jakopa apostola grob v Komposteli na Španjskem. — V naši domovini, katero Bog varuj in ohrani, pa sv. Višarje, sv. Gora, v najnovejših časih Marija pomagaj na Brezji in sv. Križ na slov. Stajarskem itd. Da je dokaj romarskih cerkev več nastalo vsled čudežev, s kojimi je Bog naznanil, kjer hoče česčen biti in svoje posebne milosti deliti, nam priča zgodovina sv. cerkve neovrgljivo.

II.

Menim, da ste vsi razumeli razloge, na koje sv. cerkev uprta božja pota dopušča in ščiti. Gotovo se vam dovolj tehtni zdé in lahko spoznate, da popolnem uničijo vse ugovore zoper romanje.

Pa drugo prevažno vprašanje je, kako moraš romati, da bo tebi koristno, Bogu pa dopadljivo? Izvoli poslušati!

Drevo v korenini zdravo, raste lepo, če pa v korenini boleha in gnije, takoj hirati začne in se suši. Kar je korenina drevesu, to je dober namen človeku. Vse človeško dejanje in nehanje dobiva veljavo in ceno le iz namena. Če namen ni dober, tudi dejanje iz njega izvirajoče ne more biti ne dobro ne npravno. Tako se tedaj samo ob sebi uméje, da to tudi o romanji veljá, da se namreč le iz dobrega namena smeš podati na božjo pot. Posveten namen bi se nikakor ne strinjal z rečjo, ki je sveta. Ko bi se pa kdo iz grešnega namena na božjo pot podajal, bi se smrtno pregrešil, božjo pot onečastil, iz Boga se norca delal.

Kakošen namen naj te pelje na božjo pot, te bo podučila tvoja vest. Rekla ti bo: Temu grehu, tej slabosti si tako zeló udan, da razdeva in uničuje vse krščansko življenje. Romaj tedaj z namenom, da zadobiš z romanjem nepremakljivo voljo, pomoč nebeško, milost božjo ustavljati se in se vojskovati, dokler napačnosti te popolnoma ne premagaš.

Poreče ti: Te-le kreposti ti manjka, romaj z namenom, da si jo z božjim potom pri Bogu po priprošnji nebeške Kraljice zadobiš.

Kak namen naj te vodi na božjo pot, povedal ti bo tvoj stan in razmere tvoje, in sicer tako glasno in razumljivo, da ni treba tega dalje razpravljati.

Reče se, da stoji svet na prošnji. Če je to prav; ali bi ne bilo bolj prav zanj, da bi stal na pokorščini. Pod pokorščino je vsak, bodisi hlapec ali gospodar; ako ne pod drugo pokorščino in postavo, vsaj pod pokorščino in postavo svoje vesti je vsak človek. In človek je prav le tolikanj Bogu dopadljiv, kolikanj je pokoren. Pokorščina je prav tehtnica pravičnosti in krščanstva. Spoznaš tedaj lahko, da tvoje romanje ne sme biti čin nepokorščine, in da moraš dovoljenje onega imeti, pod čigar oblastjo si. Posel mora imeti dovoljenje gospodarjevo, žena dovoljenje možovo, otroci dovoljenje svojih starišev, tisti pa, ki so sami svoji, dovoljenje spovednikovo. Kdor bi se zoper voljo svojega zaukaznika na božjo pot podal, bi ne imel ne le nobenega zaslužnja, temveč pregrešil bi se. Bog je zapovedal Savlu, da se naj vzdigne s svojo vojsko zoper Amalečane, ter naj jih popolnoma pokonča, in naj tudi njihovi živini ne prizanesse. Savel pa ni ubogal, prizanesel je kralju Agagu in najboljšim čedam; zato ga Samuel na povelje Gospodovo posvari rekoč: *Mar hoče Gospod žgavnih in klavnih darov, in ne veliko bolj, da se posluša glas Gospodov? Zakaj pokorščina je boljša, kakor darovi* itd. (I. kralj. 15, 22.)

Naj opomnim, da se mora dovoljenje vselej dobiti z lepa in s prošnjo; dovoljenje dobljeno s svojeglavnostjo in kujanjem, ni kaj vredno.

Romaj v duhu pokore. Obleka, ponaša, beseda, jed in pijača, vse naj te znači kot romarja in spokornika. Obleka naj bo čedna, pa ne gizdava; ponaša naj bo ponižna, beseda naj bo pobožna, ne pa posvetna, opravljiva ali pa, kar se neki tudi prigodi, umazana; jed naj bo zmerna, pijača, seveda najboljša bi bila čista studenčnica, pa če si radi krepcanja pijače kupiš, kupi si kozarec vina, žganja, pijače nespametnih ljudi, se ne dotakni. Ali mi dovolite reči, da pošteni ljudje ne pijejo žganja, takega, kakoršno se po naših žganjarjih toči.

Tovaršijo si dobodi pametno. Jezus je romal k velikonočnim praznikom v tovaršiji svojih starišev. Samuel mladenček je romal v sv. šotor v tovaršiji svoje matere; mladi Tobija v tovaršiji nebeškega tovariša arhangelja Rafaela. Prav bo tedaj, če gredó otroci v družbi očeta ali matere; sosed v družbi poštenega soseda; vaščan v družbi vaščanov.

Pomisli, kako si se dosihmal obnašal na božjih potih; pomisli! In če najdeš po skrbnem izpraševanju vesti, da si se bolj posvetno obnašal, morda celo pohujšanje dajal pobožnim vernim, tedaj se pa skesaj in zanaprej poboljšaj, ker drugače bi ti bilo romanje le v pogubo, ne pa v zveličanje. Prav za prav smo mi vsi na božji poti. Iz solzne doline romamo proti nebeški domačiji in ni nam na voljo dano, ali hočemo romati ali nočemo. Moramo romati dan za dnevom, leto za letom, dokler nam ne poteče čas življenja. Tu nič ne dene in nič ne spremeni, smo li prijatelji romanja ali nasprotniki, moramo romati. Ta naša božja pot bo odločilna za vso večnost, če jo dobro opravimo, bomo k svojemu Očetu prišli v čigar hiši nam je Jezus Kristus sedež izveličanja in večnega veselja pripravil in nas svate nebeškega ženitovanja izvolil; če jo pa slabo dokončamo, bomo pa pahneni v vnažno temo, iz katere odrešenja več ne bo.

Preroku Eliji, bežečemu pred kraljico, in v puščavi bivajočemu prikazal se je angelj in dejal: *Vstani, jej, čaka te namreč dolgo potovanje. In ko je vstal, je jedel . . . ter potoval v moči tistega kruha štirideset dni in štirideset noči noter tija do gore Horeb.* (Kralj. III. 19.)

Angelj, ki nam je za tovariša dan na tem božjem potu in ki nas hrani z močnim kruhom, je sv. mati katoliška cerkev. Njo poslušaj, njo spoštuj, njenih naukov ne pozabi, in nje vidnega poglavarja sv. očeta v Rimu se drži z udanostjo, ljubeznijo in pokorščino, pa boš prehodil puščavo brez nesreče in dospel do Horebske gore, do nebes. Amen.

Jak. Bohinec.

2. Kako človeka k Bogu gonijo: meso, svet in hudič.

Za vas je dobro, da jaz grem. Jan. 16, 7.

Ko je Jezus od svojih aposteljnov slovo jemal, jim je rekel: *Za vas je dobro, da jaz grem.* Zakaj dobro? Zato, da so bili očiščeni svojih pozemeljskih misli, katere so se jih še držale, da so toliko bolj na nebesa mislili in pripravniki bili darove sv. Duha prejeti. Tudi še zdaj je za pobožne dobro, da jih Jezus včasih s svojo čutno pričujočnostjo, s svojo tolažbo in s svojim veseljem zapusti ter dušni suhoti prepusti, da ga potem toliko bolj goreče iščejo. Pa ne le pobožne, tudi grešnike, katere Jezus zavoljo tega zapusti, ker so se mu sami odpovedali in se mesenim sladnostim, posvetnim dobrotam in satanskim slepilom udali, vé Jezus na-se vleči, in še po ravno teh, ki so jih

od njega odvrnili. — On pripusti, da: 1. meso čez nje s svojimi strastmi grozovito gospoduje, 2. jih svet s svojimi nadlogami preganja in 3. satan s svojimi skušnjavami nadleguje in tako se zgodi, da jih njegovi nasprotniki, v katerih sužnost so se podali, sami k njemu nazaj gonijo.

1. Meso, to je, hudo nagnenje in poželenje nas goni k Bogu, ker nam z glasom svojih strasti naznanuje, da ne bomo našli v njih mirú. — Mnogi nočejo verjeti božji besedi, katera jim pové, da mirú v sebi drugače ne bomo imeli, kakor če svoje huda nagnenja krotimo; zdi se jim namreč, da ni prijetnišega za človeka, kakor če živi po svojem mesenem nagnenju. In ker nočejo božjega glasú poslušati, jih Bog prepusti željam njih srca, kakor pravi sv. Pavel od ajdov, ki niso hotli resnice sprejeti (I. Rimlj. 1, 24.), da jim njih lastne strasti dokazujejo, da kolikor one močnejše nad njimi gospodujejo, kolikor dalje so se zavoljo njih od Boga ločili, toliko manj srčnega pokoja, toliko manj prave sreče imajo.

Koliko nepokoja ima n. pr. človek, čez katerega gospodarijo nečiste sladnosti, koliko strahú in skrbi, da bi se njegove pregrehe ne zvedele, koliko sramote, ako se zvejo! V kake neumnosti zapelje jeza togotnega, — koliko britkost mu stori sovraštvo, — koliko muči nevoščljivost nevoščljivca, — koliko težav pripravi pijaneu pijanost! Ali ne dokazujejo strasti s tem, da človek v njih prave sreče našel ne bo?

In ako me vprašaš, zakaj nimaš več tistega veselja v svojem sreju, kakor nekdam, — zakaj ti je tako dolg čas, zakaj se te lotijo take britkosti, kadar si sam, — zakaj si toliko čmeren? — ti povem, vse to izvira od tod, ker si se tej ali oni strasti udal, in vse to ti dokazuje, da ne boš imel mirú, dokler se k Bogu ne vrneš.

Sv. Gregorij iz Nise imenuje hude želje divje zverine, ker one res kakor divje zverine pokoj srca trgajo. Vsegamogočni Bog bi lahko med grešnike poslal *veliko medvedov, ali drznih levov, ali novega plemena hudih neznanih zverin*, (Modr. 11, 18. 19.) toda neskončno usmiljeni Bog, ki noče smrti ampak spreobrnenje grešnika, ne pošlje med nje divjih zverin, da bi jih požrle, prepusti jih le grozovitnosti njih lastnih strast, *da bi spoznali, da s čemur kdo greši, s tem je tudi pokorjen*, (Modr. 11, 17.) da jim njih lastne strasti pokažejo, da v njih prave sreče našli ne bodo, in jih silijo mirú, katerega v njih ne dobijo, le tam iskati, kjer samo se more dobiti, pri Bogu, v bogaboječem življenju.

2. Tudi svet goni človeka k Bogu, ker mu z glasom svoje nehvaležnosti, nestanovitnosti in nadlog kliče, da pri njem prave sreče ni. — Sv. apostelj Janez nas uči: *Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem.* (I. Jan. 2, 15.) Pa veliko jih je, ki se za ta nauk ne zmenijo ter mislijo, da jih bo svet srečne storil, zatoraj hitijo za posvetnimi dobrotami, posvetnim veseljem, nečimerno častjo, bogastvom, in zavoljo teh reči Boga zapusté. Toda kako jim svet njih službo plačuje? On veliko obeta, pa mnogokrat le malo dá ali celo nič, in to, kar dá, kmali nazaj vzame; pogostoma svet svojim služabnikom le nadloge pripravlja in z njimi kliče, da naj ga nikar ne ljubijo. *Svet sam*, uči sv. Lavrencij Justinijan, *ko s tolikimi grenkostmi trpinči, kaj kliče družega, kakor, da naj se ne ljubi?* In sv. papež Gregorij Veliki reče: *Svet je s toliko nadlogami napolnjen, da nas on sam k Bogu pošilja.* In dalje pravi: *Ko bi tudi evangelij molčal, svet vpije, že njegova razdevanja oznanujejo, da ljubezni ni vreden.* Sv. Avguštin, kateri je nekoliko časa svetu potem pa do svoje smrti zvesto Bogu služil, je djal: *O Gospod! ti si storil in tako se godi, da človeka ravno tisto, kar nespametno ljubi, potem tepe.*

In prišel bo dan ljubi moj! v katerem boš rad ali nerad svet zapustil, ali ti bo takrat svet, zavoljo katerega si se od Boga ločil, v tvojih stiskah pomagal? ali te bo svet v smrtni uri tolažil in po smrti srečnega storil? Kdo bo tvojo dušo sprejel, kadar se bo ona od telesa ločila? Svet ne, zapustil te bo in ti boš moral njega zapustiti; Bog ne, ker si se zavoljo sveta od njega ločil. Kako bo tedaj s teboj? Ali te toraj svet s svojo nestanovitnostjo, s svojimi nadlogami in s svojo nehvaležnostjo ne uči, da pri njem prave, stanovitne sreče ni, in te ne goni k Bogu, od katerega vse pravo veselje, vsa prava sreča pride?

3. Ne le meso in svet nas silita k Bogu nazaj, še satan sam nas goni k Bogu, ker nam s svojimi hudimi skušnjavami dopoveduje, da sladkega jarma, prijetne službe ni nikjer drugje upati, kakor le pri Bogu. Kadar so se Izraelci vzdignili zoper Boga, jih je Bog dal njih sovražnikom v oblast, in kolikorkrat so bili Izraelci v oblasti svojih sovražnikov, so se vselej ponižno vrnili k Bogu, v njegovo službo. Kar Bog ni dosegel s prijetnostjo svojih zapoved, so opravili njih sovražniki s svojim stiskanjem, in Izraelci so se pokorščine, katero so bili Bogu dolžni, učili od sužnosti, v kateri so zdihovali pod neusmiljenimi trinogi. Glejte ljubi moji! v tej prigodbi podoba tega, kar se z mnogimi kristijani zgodi. Veliko jih je, katerim satan na misel nosi, da je pretrdo Bogu služiti, pretežko božje zapovedi

spolnovati, in predrzno tožijo: kako je mogoče tako živeti, kakor duhovni učijo! — ni mogoče tako trdih zapoved spolnovati! Kaj? reče Bog, ti tožiš, da meni služiti je pretrdo, nemogoče, in, ker ti satan obeta srečo in veselje, če mojo postavo prelomiš, si se meni uprl, meni pokorščino odrekel ter na stran satana, mojega in svojega sovražnika se podal! Le čakaj, svoje posebno varstvo, v katerem si do zdaj bil, ti bom odvzel in te prepustil oblasti satana, kateremu si se nespametni izročil, videl boš, komu je bolje služiti, meni ali satanu. In kaj se potem zgodi? Potem se zgodi s človekom razdejanje, kakor v jutrovih deželah z vinogradom, ki je svoje ograje oropan, njegov zid podrt. Tatje iz njega kradejo, divje zverine ga prerijejo in potaptajo, in v kratkem času je kraj, na katerem so prej lepe trte bile, kjer je žlahtno grozdje rastlo in so se ljudje radovali, kraj razdjanja, kraj groze. Kakor tatje in zverine s takim vinogradom, tako dela satan s človekom, ki ga je Bog s svojo milostjo zapustil ter skušnjavam satanovim prepustil. Zdaj ga satan pripravlja v hude dvome, zdaj z ostudnimi grehi v nevarnost pogube, zdaj v divjo obupnost, zdaj v veliko žalost. Ako vidi, da je nagnen k nečistosti, ga valja v blatu ostudne nesramnosti; ako zapazi, da je udan čistizeljnosti, nečimernosti, mu dela nepokoj z nečimernim upanjem; ako vidi, da je nagnen k jezi, ga zapelje v divjo togoto, in kolikor več hudih nagnenj nad njim najde, toliko huje ga skuša. Potem, ko ga je satan že zeló zdelal, pride nekateri do spoznanja, v kako žalostnem stanu, v kako hudi sužnosti je, in začne k Bogu zdihovati za rešitev iz te sužnosti, Boga klicati na pomoč ter se k njemu povračevati. Kar tedaj Bog ni opravil s svojim dobrotnim opominovanjem, so dognale skušnjave, muke satana. Koliko je prostost vredna, človek najbolj takrat čuti, kadar je v ječi zaprt, in padei ga najbolj izučijo, kako varno je treba hoditi po polzki poti. Kdaj je izgubljeni sin v-sé šel? Ali ne potem, ko se je bil podal služiti trdemu gospodarju, kateri ga je poslal na svojo pristavo svinje past in mu komaj toliko dal jesti, da je živ ostal? O da bi si to k sreči vzel vsaki, kateri misli, da se mu bo prav dobro godilo, če otrese pokorščino do božjih zapoved! Ako se tej skušnjavi uda in gre v službo satanovo, bo kmali čutil, kako trd jarem si je naložil, kako neusmiljenega gospodarja si je izvolil. Videl bo, da satan svojim služabnikom sicer veselje obeta, pa britkost dá. Videl bo, da, če duša nima posvečujoče milosti božje, tudi vest nima mirú, in da, če ni mirne vesti, tudi veselje nima prave prijetnosti in nobena reč človeka zares ne potolaži. Čutil bo goljufijo satana, in ko bo službo, katero Bog od nas hoče, primerjal s sužnostjo,

v kateri so služabniki satanovi, si bo moral šteti v posebno veliko milost, da se smé vrniti k Bogu, katerega je sramotno zapustil.

Iz tega, kar sem danes govoril, moramo pa tudi spoznati, da nimamo izgovora, ako nočemo Bogu služiti, njegovih zapoved spolnovati. Zastonj bi se enkrat izgovarjali, da nas je meseno poželenje, hudo nagnenje zapeljalo, da nas je svet goljufal ali satan zmotil, ne le zato bi se ne mogli izgovarjati, ker vsi ti naši dušni sovražniki naše volje ne morejo premagati, če se jim sami nočemo udati, ampak tudi zato ne, ker nas vsi ti sovražniki po svoje še odganjajo od svoje službe in gonijo k Bogu: meso z grozovitostjo svojih strasti, svet s svojo nestanovitnostjo, nehvaležnostjo in s svojimi nadlogami, in satan s svojimi skušnjavami. — Kdor izmed nas je tedaj kakor izgubljeni sin svojega nebeškega Očeta s smrtnim grehom zapustil in je v službi teh oblastnikov, naj posluša glas svoje lastne reve ter naj sklene kakor izgubljeni sin: *Vzdignil se bom, ter pojdem k svojemu očetu*, (Luk. 15, 18.) in naj se s skesanim srcem k svojemu nebeškemu Očetu vrne rekoč: *Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe. Več nisem vreden tvoj sin imenovan biti*, (Luk. 15, 18, 19.) pa obljubim ti, da bom za naprej tebi zvesto služil, po tvoji postavi živel in ne več k tvojim sovražnikom uhajal, ne zavrzi me spokornega spred svojega svetega obličja: zavolj zaslužjenja Jezusa, svojega Sina in mojega Zveličarja! In nebeški Oče se bo resnično skesanega usmilil — ter mu dal pokušati veselje, kakoršno njegovi služabniki uživajo in katero je vse drugačno, vse bolje, kakor je ono, ki ga dajejo meso, svet in satan svojim služabnikom. Amen.

FR. P—e.

Peta nedelja po veliki noči.

I. Kratka zgodovina sv. leta.

Prosrite in bote prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno. Jan. 16, 24.

Sv. evangelij današnje nedelje, pete po veliki noči, ki pričinja „prošnji teden“, nas priganja vsako leto k obilni in goreči molitvi. Letos pa, ko se nam je napovedalo nenavadno sveto leto, nam mora ta opomin še bolj do srea seči. In rad se poslužim te prilike, da vaše misli zopet obrnem na letošnje sveto leto. — Že sem vam precej

v začetku letošnjega sv. leta omenil, da nekaterim to sv. leto in sploh zadnji čas pogosto se ponavljajoča sveta leta niso všeč; povedal pa sem vam tudi, kateri razlogi so sedanjega papeža sv. očeta Leona XIII. nagnili, da so nam zopet letos odpustke sv. leta naklonili. Tudi v sedanjem sv. letu so nam velike duhovne dobrote na ponudbo, vendar pa siljen nobeden ni, da bi se jih moral vdeleževati; vsakemu je na prosto voljo dano. Kaj bomo tedaj mi storili? Jaz mislim, da se teh duhovnih dobrot ne bomo branili, ampak da še le veseliti se moramo, da imamo zopet tako lepo priložnost, za majhen trud velike zaklade si pridobiti. V prejšnjih časih so kristijani le poredkoma in malokedaj to srečo imeli; če so jo pa dočakali, so se toliko bolj veselili. Gotovo jih je bilo mnogo, ki so želeli sv. leta učkati, pa ga niso učkali; ki so hoteli videti, kar mi vidimo, pa niso videli; ki so hoteli slišati, kar mi slišimo, pa niso slišali.

Razložiti vam toraj hočem danes kratko zgodovino prejšnjih svetih let, zraven pa tudi povedati, s kakošno vnemo in gorečnostjo so se jih prejšnji kristijani vdeleževali, da se tako tudi mi vnamemo, lepo priložnost sv. leta, kar najbolj mogoče, prav in v izveličanje si obrniti. Božja pomoč naj bo vedno z nami!

Najimlenitniši znak sv. leta so popolni odpustki; in brez popolnega odpustka ni sv. leta. Sicer so popolni odpustki tudi o drugih časih; tedaj imamo v katoliški cerkvi pač odpustke brez sv. leta, vendar pa nikdar nimamo sv. leta brez odpustkov. Odpustke je katoliška cerkev delila, odkar obstoji; od izobčenega Korinčana, katerega je sv. Pavel v cerkev zopet nazaj sprejel, pa do naših časov neprenehoma. Svetih let v našem pomenu pa prejšnji kristijani niso obhajali. V prvih časih je cerkev odpustke delila na priprošnje mučenikov in po težavnih, včasih večletnih spokornih delih. Pozneje so hodili po popolne odpustke v sveto deželo, v Jeruzalem; in ko je sv. dežela Turkom v oblast prišla, so rimski papeži popolne odpustke podelili vsim tistim, ki so z všitim križem na prsni ali na desni rami in z orožjem v roci hodili vojskovat se za sv. deželo. In še le, ko so bile križarske vojske prenehale in kristijani niso več tako obilo v sveto deželo romali, je bilo za pogoj popolnih odpustkov ukazano romanje v Rim na groba sv. Petra in Pavla. — Za pridobitev odpustkov je bilo odločeno celo leto, navadno od božiča do božiča. Kateri so hoteli odpustkov deležni biti, so morali iti v Rim in tam dve ali tri ali več cerkev zdaj večkrat, zdaj manjkrat obiskati. — In tako leto se je imenovalo sveto leto.

Prvo tako zgodovinsko sveto leto je bilo leta 1300, ko je katoliško cerkev vladal papež Bonifacij VIII. Tistega leta namreč so v trumah prihajali romarji iz daljnih dežel, zahtevajoč popolnih odpustkov in sklicevaje se na ustno izročilo, da je v Rimu vsacih sto let sveto leto. Papež Bonifacij VIII. je ukazal v starih pismih preiskovati, pa nikjer ni bilo nič o tem kaj zapisanega. Da je pa vendar željam pobožnega ljudstva ustregel, je tedaj vpeljal in oklical prvo sveto leto z naročilom, da naj se tako sv. leto vsacih sto let ponavlja. — Ko je bil papežev oklic razglašen, je vrelo od vseh strani in iz vseh krščanskih dežel toliko odpustkov željnega ljudstva, da se je vse trlo. Kakor nam pisma iz tistih časov spričujejo, je bilo dan na dan po 200 tisoč romarjev v Rimu. Eni so prihajali, drugi so odhajali in večkrat se je primerilo, da so v velikem drenji katerega zmečkali in pohodili.

Drugo zgodovinsko sv. leto je oklical papež Klemen VI. za leto 1350. Ker je namreč čas celih sto let predolg in bi malokateri mogel sv. leta dočakati, je ta papež navadno sv. leto skrčil na vsakih 50 let, to še tudi iz tega vzroka, da bi bilo krščansko sv. leto podobno judovskemu, katero se je po božjem povelji obhajalo tudi vsako 50. leto. — Ker so rimski papeži takrat v Avinjonu na Francoskem stanovali, je papež za svojega namestnika v Rim poslal nekega kardinala Hanibala de Cecano. Ljudi je bilo v drugem sv. letu še več kot o prvem, dasiravno je bil tisto zimo neznano hud mraz in je kuga razsajala. V Rimu ni bilo za toliko ljudi prostora; zato so nemški in ogerski romarji po noči zunaj rimskega mesta okoli velikih ognjev sedeli in prenočevali. Po gostilnah je bil tak drenj, da oštirji niso utegnili denarjev pobirati in so jih romarji kar na mizah puščali, pa se nobeden ni denarja dotaknil. — Med mnogimi romarji tistega sv. leta jih je bilo tudi veliko iz vladarskih kraljevih hiš, veliko knezov in grofov, škofov in duhovnov. Posebno pa je spomina vredna sv. Brigita, švedska knjeginja, ki je romarjem noge umivala in jim sploh z lepim zgledom svetila.

Tretje zgodovinsko sv. leto je bilo leta 1390 ob času papeža Bonifacija IX., ki pa zavoljo tadanjih homatij ni bilo kaj obiskovano. Po naredbi papeža Urbana VI. naj bi se sv. leto obhajalo vsacih 33 let v spomin tistih let, katere je Jezus na zemlji preživel. Zato je bilo četrto sv. leto leta 1423 za papeža Martina V., ki pa tudi ni bilo obilno obiskano zavoljo žalostnih tadanjih razmer. Bolj obiskovano je bilo peto sv. leto leta 1450 za papeža Nikolaja V. Papež Pavel II. je določil, da naj se navadno sv. leto obhaja vsacih

25 let in pri tej naredbi je tudi ostalo. Po tej določbi je šesto sv. leto obhajal papež Sikst IV. leta 1475. Sedmo sv. leto je obhajal leta 1500 papež Aleksander VI., ki je prvi vpeljal navado odpiranja in zapiranja svetih vrat. — Izmed poznejših sv. let je posebno imenitno l. 1600 za papeža Klemen VIII., pri kateri priložnosti je veliko protestantov h katoliški cerkvi se vrnilo in je bilo tudi več turkov krščenih. — Zavoljo vojskinih časov se leta 1800 sv. leto ni obhajalo; pač pa je bilo zelo obiskano sv. leto pred 60 leti, katerega je papež Leon XII. leta 1825 v Rimu obhajal, za drugo leto pa po vsem katoliškem svetu obhajati ukazal.

Razun navadnega sv. leta, ki se je od leta 1475 vsako 25. leto obhajalo, so papeži tudi nenavadna izvanredna sv. leta ali bolj prav, popolne odpustke po navadi sv. leta razpisavali in oklicevali. — Tako so posebno ranjki papež Pij IX. o raznih priložnostih take izvanredne jubileje ali odpustke po podobi svetega leta vernim kristijanom podelili. Vsih za celo katoliško cerkev od ranjkega papeža Pija IX. razpisanih in podeljenih jubilejev je sedem, in sicer:

1. Leta 1847 kot zahvala njih izvolitve in povikšanja na sv. Petra stol (3 tedne).

2. Leta 1852 kot nekakošno nadomestilo na mesto navadnega sv. leta, ki se zavoljo nemirnih časov leta 1850 obhajati ni moglo (1 mesec).

3. Leta 1854 za odvrnitev hudih stisk, posebno kolere, pa za pomoč in razsvitljenje o verski določbi neomadežanega Spočetja Marije Device (3 mesece).

4. Leta 1858 za spreobrnjenje zmotljenih in za rešitev iz velikih cerkev stiskajočih silnih nadlog.

5. Leta 1865 za pomoč v velikih stiskah rimske stolice in vesoljne cerkve.

6. Leta 1869 zavoljo cerkvenega zbora vaticanskega.

7. Leta 1875 navadno veliko sveto leto.

Ravno tako so tudi sedanji sv. oče papež Leon XIII. zdaj že tretjokrat posebni izvanredni jubilej napovedali in oklicali; leta 1879 v obletnico njih povikšanja; leta 1881 posebno za spreobrnjenje slovanskih razkolnikov; letos pa v ozdravljenje in spreobrnjenje hudobne človeške družbe.

Ljubi moji poslušalci! To zgodovino jubilejev ali svetega leta (navadnega in nenavadnega) vam nisem morebiti zato popisal in načrtal, da bi si morali to zapomniti. Moj poglavitni namen je bil,

da vam pokažem, kako poredkoma se je sv. leto v prejšnjih časih ponavljalo, kako pogosto pa se v naših časih vrača. — To naj nas z veseljem navdaja in k hvaležnosti priganja. Kako malokedaj so imeli kristijani v prejšnjih stoletjih to srečo in priložnost vdeleževati se odpustkov sv. leta, ki je nam tolikrat na ponudbo. Koliko večja odgovornost pa bo tudi nas zadela, ako tako velike duhovne dobrote zanemarjamo, katerih so bili naši predniki tako željni, pa so jih malokedaj dosegli.

Drugič pa ste iz zgodovine sv. leta tudi slišali, s kakošno vnemo so tadanji kristijani od vseh krajev in deželá krščanskega sveta v Rim po odpuške hiteli ali celó v sveto deželo z orožjem v rokah hodili in velikokrat zavoljo odpustkov tudi svoje življenje v nevarnost postavljali. Ali se vam ne stori milo, če slišite, da so kristijani 200 let v obljubljeni deželo na križarske vojske hodili, da bi odpuške zadobili, da pa jih je komaj deseti del v domačo deželo nazaj prišlo. Tako je v prvi križarski vojski čez 600 tisoč križarjev šlo v sv. deželo, pa le okoli 30 tisoč jih je v Jeruzalem prišlo. Leta 1212 je šlo čez 20 tisoč samih mladih dečkov iz Nemškega in Francoskega v sv. deželo, pa nobeden njih ni videl Božjega groba v Jeruzalemu. — Pri prvem sv. letu leta 1300 so jih veliko pomečkali in pohodili; pri drugem leta 1350 jih je veliko kuga med potjo pobrala in niso videli več svoje domovine. — Kaj se pač iz tega učimo?

Če so naši predniki toliko storili za pridobitev odpustkov, če so velikokrat zavoljo tega celó svoje življenje v nevarnost postavljali in marsikateri ga res tudi zgubili — ali se bomo mar mi tako majhnega truda ustrašili, katerega nam sv. leto naklada? Nam ni treba z orožjem nad Turka; nam ni treba na daljno pot v Rim, nam ni treba življenja v nevarnost postavljati, le cerkve nekaterikrat obiskavati in v njih moliti, dva posta opraviti, majhno miloščinjo deliti in sv. zakramente vredno prejemati, to je vse — in popolnoma odpuški so naši!

Toraj, kaj bodeste storili, ljubi moji? Za kaj se bote odločili? Volítev ta pač ne bo težka; ampak vsi brez izjeme, vsaj tako upam, prav vsi bodeste sklenili, vdeležiti se sv. leta in bodeste z mano vred rekli: Naj velja, kar hoče, jaz se hočem sedanjega sv. leta poslužiti in ga z božjo pomočjo v svoje zveličanje obrniti! Amen.

Jan. Ažman.

2. Pobožna molitev.

Jan. 4, 24.

Vvod. Katekizem nam našteva več lastnosti, katere mora imeti dobra molitev. Izmed vseh prva in najimenitniša, brez katere bi druge nič ne pomagale, je ta: molitev mora biti pobožna.

Izpeljava. 1. Pobožnost ima tri stopinje: *a)* Pobožna je že naša molitev, ako na to pazimo, da posamezne besede prav in natančno izgovarjamo, ko n. pr. očenaš ali rožni venec molimo. *b)* Še večja je pobožnost, ako se trudimo misliti in s srcem čutiti to, kar besede v dotični molitvi pomenijo. *c)* Popolna pobožnost pa zahteva, da med molitvijo takorekoč svetu odmrjemo, se k Bogu preselimo v nebeške višave, se vanj zatopimo in v duhu gledamo njegovo obličje. K tej popolni pobožnosti morajo pripomoči vse dušne moči: domišljija, spomin, um, želje, čutila . . . Zato pa pravimo, da moliti se pravi, k Bogu povzdigovati svojega duha, celega duha! Zgled: sv. Ana (I. Kralj. 1, 12 id.), sv. Alojzij in dr.

2. Za pobožnost si je treba veliko prizadevati že pred molitvijo in zlasti med molitvijo. To prizadevanje ima dvojno stran: *a)* Tuje misli je treba odganjati. Sv. Brnard nam svetuje, da naj takrat, kadar v cerkev gremo, pri vratih zapovemo vsem svetnim mislim in skrbem, naj zunaj ostanejo, da se bo mogla duša le z Bogom pogovarjati. To velja za vsako molitev. *b)* Postaviti se v pričujočnost Božjo, t. j. prav živo si moramo misliti, da Bog posluša našo molitev, da nam gleda v srce ter vse vé, kar mislimo, čutimo . . . To storimo že pred molitvijo! (Sir. 18, 23.) A tudi med molitvijo se nam je vedno vojskovati proti razmišljenju, in vse misli in želje po svoji moči v Boga obračati.

3. Veliko nam k taki zbranosti pripomore tudi zunanost: *a)* samotnost po zgledu (Mat. 14, 23.) in opominu (Mat. 6, 6.) Jezusa Kristusa; *b)* telesno zadržanje, da klečimo, roke sklepamo, oči obračamo v knjigo, proti altarju, pred sé . . . Kristus nam je tudi v tem zgled zapustil (Luk. 22, 41; Mat. 26, 39.)

4. Nam vsem v tolažbo bodi opomnjeno, da samo prostovoljno razmišljenje med molitvijo je grešno; če namreč že molitev tako začnemo, da naprej vemo, da v takih okoliščinah bomo gotovo razmišljeni ali pa če med molitvijo nalašč in vedoma druge misli pasemo. Naša molitev pa je dobra in zaslužna, ako smo v začetku imeli namen lepo moliti, če potlej skusimo tuje misli odgnati, kakor hitro se jih zavedamo. Bog gleda na srce.

Konec. Sv. Brnard je neko noč molil s svojimi tovariši psalme. Imel je takole prikazen. Poleg vsakega je videl angelja. Ti angelji imeli so v rokah pero in papir in so zapisovali vsak psalm, vsako vrstico, celó vsako besedo, ki se je molila. Pisali pa so različno: nekateri z zlatimi črkami, drugi s srebrnimi, tretji z navadnim črnilom, četrti celó z vodo. S tem je bila naznanjena, kakor je bilo svetniku potlej razodeto, različna pobožnost in pazljivost . . . Tudi mi ne bodimo zadovoljni z najnižjo stopinjo pobožnosti; vse naše dušne moči naj bodo vprežene pri molitvi. Noben trud nam ne bo tako obilno poplačan, kakor če se trudimo svoje molitve kar moč lepo in dobro opraviti.

Križev teden.

I. Molitev — lahka, prijetna in koristna dolžnost.

Veliko premore stanovitna molitev pravičnega. Jak. 5, 16.

Bog je mnoge stanove med ljudmi postavil. In vsi stanovi so potrebni, da eden drugemu na roke gredó, ker eden družega potrebujejo, kakor udje enega telesa. Vsak stan pa tudi človeku posebne dolžnosti naklada, katerih človek družega stanú nima. Drugačne dolžnosti ima gospod kakor kmet; drugačne gospodar kakor hlapec; druge dolžnosti imajo stariši, druge otroci. Dasiravno ima pa človek po svojem stanu posebne dolžnosti, so vendar zopet nekatere dolžnosti, ki nas vse zadevajo, bodimo si stanú katerega koli hočemo. Dolžnost, ki vse ljudi veže, je pred vsem — molitev. Moliti se pravi svoje sree k Bogu povzdigovati, — z Bogom govoriti, Boga zahvaljevati za prežete dobrote, ga prositi vsega, česar potrebujemo; nobenega človeka pa ni, da bi od Boga še nič ne bil prejel, nobenega, da bi od njega nič ne potreboval, — vsak človek, bodisi iz stanú katerega hoče, ima dolžnost moliti. Dasiravno je pa moliti za vsakterega kristijana dolžnost, jih je vendar veliko, kateri bi se ti dolžnosti radi odtegnili, ali se ji res že odtegujejo. Nekateri pa sicer včasih molijo, pa tako prisiljeno, tako mrzlo, da se vidi, da je molitev za-nje težka dolžnost. Ker nam je te tri dni od cerkve posebno zapovedano moliti in s procesijo hoditi, da bi nam Bog sad zemlje dal in ohranil, ker se ta teden prošnji teden imenuje, ker smo z molitvijo v to božjo vežo prišli, ker današnji evangelij o stanovitni molitvi, današnji list o molitvi pravičnega govori, bom tudi jaz danes o molitvi

govoril. Skazal vam bom ob kratkem, da moliti je 1. lahka, in 2. prijetna dolžnost, pa 3. kako veliko prida nam dobra molitev prinaša. Zvesto poslušajte.

1. Rečem najprej, da je moliti lahka dolžnost. Ali je mar tako težka reč, dobrotnika zahvaliti za prejete dobrote, ali je težka reč za otroka, če kaj potrebuje, svojega očeta prositi? — Res je, težavno se nekaterim zdi, s kakim velikim, imenitnim gospodom govoriti, zato, ker tega ni navajen; težko tudi na vrsto pride, da bi ž njim govoril, mora dostikrat čakati in čakati, preden je predenj puščen. In kadar že milost doseže, da smé z njim govoriti, nima velikokrat nič pravega zaupanja vanj, vsako besedo mora dobro preudariti, da se kaj ne zareče, da se mu ne zameri.

Vse drugače pa je, kadar se z Bogom v molitvi pogovarjamo. Bog je sicer Gospod čez vse gospode, pred njim so tudi kralji in cesarji — berači; vendar se mu pa smemo povsod in vsaki čas bližati. Kraj, kjer Bog prošnje ljudi posluša, je vsa zemlja, vsaki kraj je božji tempelj, v katerem ima Bog svoje ušesa naši molitvi odprta. Povsod tedaj zamoremo in smemo moliti, v cerkvi kakor doma, kadar smo sami, ali z drugimi; kakor ni kraja, da bi Boga v njem ne bilo, tako ga ni kraja, kjer bi on prošenj ljudi ne poslušal. Jezus je rekel Samarijanki: *Žena, verjemi mi, da pride ura, ko ne bode Očeta na ti gori, ne v Jeruzalemu (temuč povsod) molili. Bog je Duh, zatoraj naj ga, kateri ga molijo, molijo v duhu in resnici. — Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri za seboj in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povrnil.* Hagara je molila v puščavi, Job na gnoji, Danijel v levnjaku, Jona v trebuhu morske ribe, trije mladenči v ognji . . .

Tudi ob vsakem času lahko Boga molimo; zjutraj ali zvečer, po noči ali po dnevi, pred jedjo, med jedjo ali po jedi, pred in med delom ali po delu; sv. Pavel pravi: *Karkoli delate, ali jeste, ali pijete, ali kaj družega počnete, delajte vse k božji časti*; če človek tedaj dela v božjem imenu, je pred Bogom ravno toliko, kakor bi molil; če je in pije za potrebo iz ljubezni do Boga, da si življenje ohrani, da more dolžnosti svojega stanú opravljati, je pred Bogom toliko, kakor bi molil.

Dasiravno je Bog Gospod nebes in zemlje, dasiravno smo mi memo njega prah in pepel, nam vendar ni strašan Gospod in hud, kakor so nekateri posvetni gospodje, pred katerimi se ljudje tresejo in trepetajo, on je ljubeznjiv Gospod, je naš Oče. In saj ni težko

otroku svojega očeta kaj poprositi, zakaj bi bilo nam težko Boga potrebnih darov prositi, ki nas vendar bolj ljubi, kakor najboljši oče svojega otroka. *Ko bi tudi mati mogla svojega deteta pozabiti jaz, človeka ne pozabim*, pravi Gospod. In v današnjem evangeliju govori Jezus: *Ako tedaj vi, ki ste (vštric Boga) hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj jim bo vaš Oče iz nebes dal dobrega Duha, kateri ga prosijo?*

Tudi nam ni treba skrbeti, s kakšnimi besedami z Bogom govorimo, on ne gleda besedi, s katerimi govorimo, kako so zložene; on gleda le srce; pri njem ni nič na tem, ali kedo s sladkimi in gorkimi besedami, temveč da iz srea govori. Jezus sam pravi: *Kadar molite, ne delajte veliko besedi, kakor delajo neverniki, kateri mislijo, da bodo zavoljo svojih veliko besedi uslišani*; Bog vé, kaj potrebujete, že preden ga prosite.

2. Dolžnost moliti ni samo lahka, ampak je tudi prijetna. Vsak človek potrebuje koga, da se včasih z njim pogovori; največja nesreča za človeka je, če nima nikogar, kateremu bi svoje srce razodel, svoje misli zaupal, s katerim bi se po prijateljsko pogovarjal. Če je človek vesel, če ga je kaka sreča zadela, potrebuje koga, da mu svoje veselje in svojo srečo oznani, kateri se potlej z njim vred veseli. Nas zadene kaka nesreča, smo žalostni, potrebujemo dobrega prijatelja, kateremu svoje žalostno srce odpremo, nadloge in težave potožimo; na pol lažje nam je potem pri sreči, zdi se nam, kakor bi nam bil grenkost in težavo trpljenja prevzel. Nimamo pa vselej človeka zraven sebe, kateremu bi smeli kako skrivno misel zaupati, dober zvest prijatelj je redek; ljudje se spreminjajo, danes so taki, jutri bodo morebiti drugačni; zdaj je kdo naš prijatelj, čez nekaj časa bo morebiti naš sovražnik in nasprotnik; ni tedaj varno vsakteremu skrivnosti svojega srea oznanovati. Ko bi pa tudi vsi ljudje bili naši prijatelji, nam vendar vselej ne morejo pomagati in nas utolažiti, če bi še tako radi, ako se tudi k njim zatečemo in jih pomoči prosimo.

Vse drugače pa je pri Bogu; on je vsegamogočen, nam zamore vselej pomagati, je neskončno dobrotljiv, nam tudi rad pomaga; on je naš Oče, ki za našo večno srečo vedno skrbi; z Bogom smemo, kakor otrok s svojim dobrim očetom, kakor prijatelj s svojim najboljšim prijateljem govoriti, mu v molitvi vse svoje misli in občutljeje, vse svoje najskrivniše težave in potrebe potožiti, ga vsaki čas pomoči prositi. Ali ni tedaj velika sreča za nas, ali nas ne bo srčno veselilo, da smemo moliti? da se smemo v sreči in nesreči, v veselju in trp-

ljenju k Bogu obrniti in z njim pogovarjati? — Saj nam srce poskakuje, kadar v velikem veselju, postavim, po odvrneni nevarnosti, po zadobljenem zdravju, po veliki sreči z Bogom v molitvi govorimo, z njim, ki je gola dobrota, kateri je začetek vsake, tedaj tudi naše sreče. Toraj pravi David: *Sreča je Gospoda hvaliti in tebi na čast pesmi peti, zjutraj tvojo dobrotljivost, zvečer tvojo zvestobo oznanovati.*

Najbolj pa se človek potolaži, kadar se v nesreči in trpljenju z molitvijo k Bogu obrne. Vsaki človek ima v svojem življenju dosti križev in nadlog. Zdaj ga bolezen tare, zdaj ga revščina in potreba stiska, zdaj ga ljudje zaničujejo in preganjajo, zdaj mu vest zavolj storjenih grehov pripeka. Večkrat ga nesreča popolnoma k tlam pripogne, večkrat mu velika nevarnost žuga, in se mu napoveduje. Če se tedaj v tacihi bolečinskih urah našega življenja s srčno molitvijo k Bogu obrnemo, njemu kakor otrok svojemu očetu svojo potrebo potožimo, in k njemu vsegamogočnemu in neskončno dobrotljivemu za pomoč zdihujemo: o kako nam je po tem teža trpljenja polahkana! Hladno potolaženje in mir občutimo pri tej misli: „Bog mi je trpljenje poslal, on mi ga zamore odzvzeti in mi ga bo zopet odzvel“. Tudi se sicer zgodi, da Bog molitve trpina ne usliši, ki ga pomoči in rešitve prosi. Pa tudi takrat nas tolaži in hladi misel: „Če mi Bog trpljenja ne odvzame, mora že za-me dobro in zveličansko biti, saj od nebeškega Očeta ne more nič družega, kakor le dobro priti“. Bog sam pravi v sv. pismu: *Klič me ob času potrebe, in jaz te bom rešil, ti pa boš mene hvalil.* — *Sreča in nesreča, bogastvo in uboštvo pride od Boga.* Sv. Jakob pravi: *Je kdo žalosten med vami, moli naj!* Toraj se tudi o Jezusu bere, da je v smrtnih težavah molil, v svoji največi žalosti z Bogom se pogovarjal, pri njem je pomoči iskal in jo tudi najdel. Poln smrtne groze in krvavo potan se vrže trikrat zaporedoma na Oljski gori pred svojega nebeškega Očeta in moli, da bi se ga ura njegovega trpljenja ognila. In ko tretjič odmoli, glej, se mu prikaže angelj iz nebes, mu prinese tolažbo in nebeško moč; od molitve ves potrjen in pokrepčan vstane in gre svojim sovražnikom naprot, jih vpraša miren in k vsemu pripravljen: „Koga iščete?“ In ko mu odgovoré: „Jezusa Nazareškega“, jim naravnost reče: „Jaz sem; če tedaj mene iščete, mene primite, moje učence pustite“.

3. Dobro opravljena molitev, pogovor z Bogom, nam pa tudi veliko prida prinese. Kadar človek prav moli in Boga tacihi reči prosi, ki so njegovi duši k zveličanju, ga bo Bog tudi uslišal. Koliko sto in sto ljudi je že Bog uslišal, ki so s pravim zaupanjem molili. Bog je Izraelcem žugal, da jih bo vse pokončal, ker so njega živega Boga

zapustili in zlato tele molili. Mojzes je v molitvi za-nje prosil, in Bog ga je uslišal in ljudstvu prizanesel. Na Judovskem je bila velika suša, tri leta in šest mesecev že ni bilo dežja. Elija prerok se obrne v molitvi k Bogu, in kmalo je Bog dežja obilno poslal. Sv. Peter je bil v Jeruzalemu v ječo zaprt, da bi bil čez nekaj dni umorjen. Verni so pa zanj noč in dan molili, Bog jih usliši in pošlje angelja Petru v ječo, da ga je po noči iz nje izpeljal. — Kralj Ezekija, je bil smrtno bolan, in pride k njemu prerok Izaija rekoč: *To govori Gospod: Oskrbi svojo hišo, zakaj umrl boš in ne več živel!* Ezekija obrne svoj obraz v steno in moli k Gospodu, ter reče: *Prosim, Gospod! spomni se vsaj, kako sem hodil pred teboj v resnici in s prav dobrim srcem, in sem delal, kar je dobro v tvojih očeh.* In Ezekija britko joka. Tedaj je Gospod Izaiju rekel: *Pojdi in reci Ezekiju: To govori Gospod Bog tvojega očeta Davida: Sem slišal tvojo molitev in videl tvoje solzé, glej pridal bom tvojemu življenju še petnajst let in otel iz roke Asirskega kralja tebe in tvoje mesto.* (Iz. 38, 1. id.)

Če nas pa ravno Bog vselej ne usliši, je molitev vendar le vselej naši duši k zveličanju. Molitev nas opomni, da smo slabe stvari, da si sami iz sebe nič ne moremo pomagati, da sami iz sebe še ene dobre misli ne moremo imeti, ne pobožnega izdihljeja k Bogu poslati, da božje pomoči vsaki dan potrebujemo, da smo vsi pod milim Bogom, s tem se vadimo v vsakemu kristijanu tako potrebni ponižnosti. Molitev nas pa tudi v zaupanju v božjo previdnost potrdi, saj vemo, da nam Bog vsegamogočni lahko, da nam on, naš najdobrotljivši Oče tudi rad pomaga in da nam bo on, najmodrejši, gotovo pomagal in dal, če je to, kar ga prosimo, k našemu večnemu življenju potrebno, ali mu saj ni nasprotno. Molitev pa kristijana tudi z močjo navda, da Bogu zvest in v pobožnosti do konca stanoviten ostane, in v dobrem vedno bolj rase, molitev nas vedno bolj spopolnuje in zboljšuje. Kdor v družbe dobrih ljudi zahaja, kdor se z njimi rad lepe reči pogovarja, tacega človeka življenje bo od dné do dné lepše. Koliko boljši in pobožniši bo še le človek, kadar se rad z Bogom v molitvi pogovarja. Kako pobožen je bil Abraham, ker se je večkrat v molitvi z Bogom pogovarjal, njega pri vsaki reči za svet vprašal, po njegovem povelju vselej ravnal? Kako svet je bil Mojzes, ki je rad molil in se z Bogom pogovarjal od ust do ust, kakor prijatelj s svojim prijateljem? Kako bogaboječ je bil David, ki je svojega Boga vedno v svojih psalmih hvalil? Vsi svetniki so se le zato posvetili, ker so radi in pogosto molili. Tudi ti, kristijan, se rad v molitvi z Bogom pogovarjaj, tudi

ti rad njegove svete lastnosti preišljuj, in tudi ti se boš božjega duha navzel, in zmiraj boljši boš.

Slišali ste zdaj, ljubi kristijanje, da molitev je lahka in prijetna dolžnost, in da nam veliko prida prinese. Nikar tedaj ne bodite zanikarni v molitvi, vsaki dan in pa radi molite. Molite pa s čistim ali pa vsaj s skesanim in poboljšanja željnim srcem; prosite Boga posebno tacih reči, ki so vašim dušam k zveličanju; izročite se pa v molitvi vselej božji volji, potem smete trdno upati, da bodeite prejeli, kar prosite in našli, kar iščete; zakaj veliko premore stanovitna molitev pravičnega. Amen.

† Josip Rozman, dekan.

2. Kako dušnih in telesnih darov prositi.

In je zopet molil, in nebo je dalo dež in zemlja je rodila svoj sad. Jak. 5, 18.

Danes smo se na tem sv. kraju sošli, hodili v molitvi in petju po polju, se zopet v to božjo vežo vrnili, ter prosimo dobrotljivega nebeškega Očeta z otročjim zaupanjem da bi nas na duši in telesu obilno blagoslovil, da bi odvrnil po svoji ljubeznjivi modrosti vsako nevarnost od našega srea, da v dobrih delih in čednostih veselo raste in napreduje, da bi odvrnil vsako nevarnost, od našega polja, od senožet in vinogradov, dodelil rodovitnost zemlji in nam dobro letino, da bi tako s časnim preskrbljeni z nerazdeljenim sreem mu toliko svetejše služili. Ali bomo pa tudi s procesijo to dosegli, kar želimo; ali nam bo Bog to dodelil, kar ga prosimo? Gotovo, če je naša molitev takošna, kakoršna mora po Jezusovem uku, po želji sv. cerkve biti, če ne molimo samo z ustmi in jezikom, temuč s srcem, če molimo v duhu in resnici. Saj Jezus, večna resnica pravi: *Prositate in se vam bo dalo, iščite in bodeite našli, trkajte in se vam bo odprlo.* S temi besedami ni le svojim učencem, temuč vsem kristijanom obljubil, njih molitev gotovo uslišati. In sv. apostelj Jakob pravi: *Elija je bil človek trpljenju podvržen, kakor mi in je iz srca molil, da bi ne bilo dežja na zemljo in ni bilo dežja tri leta in šest mesecev. In je zopet molil, in nebo je dalo dež in zemlja je rodila svoj sad.* Na te obljube božjega Sina hočemo svoje zaupanje staviti, na to Elijevo skušnjo hočemo zidati, zato prositi, iskati, trkati in se trdno zanesti, da bomo prejeli, da bomo najdli, da se nam bo odprlo; če bomo le tako molili, kakor nas Kristus uči. To je tudi zapopadek moje

današnje pridige. Darovi, katerih nam je prositi so dvojni, dušni in telesni; pogledjmo tedaj 1. kako nam je dušnih, in 2. kako telesnih darov prositi. Bodite pripravljeni.

1. Kakor je duša imenitniša od telesa, tako imajo dušni darovi veliko večo ceno memo telesnih. Pred vsem drugim in najbolj moramo tedaj duhovnih darov prositi. *Iščite najpoprej, govori Jezus, božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo navrženo.* V lepi molitvi očenašu nas je Jezus učil najprej nebeškega Očeta prositi, da bi bilo njegovo ime posvečeno, da bi njegovo kraljestvo k nam prišlo, da bi se njegova volja zgodila v nebesih in na zemlji, potlej v četrti prošnji nam še le veli vsakdanjega kruha, telesnega živeža, časnih dobrot prositi. Kako napak tedaj mislijo in delajo tisti kristijanje, katerih edina molitev je le za časne reči; le za vsakdanji kruh; za posvetno srečo, za zdravje, premoženje, za odvrnenje časnih križev in nadlog. Ako Bog te njih prošnje usliši, jim le na svetu vse po volji in sreči dá, je že vse prav in dobro, in oni se imajo za naj-srečnejše ljudi, dasiravno se za to, kar dušo in zveličanje, kar božje kraljestvo zadeva, ne pečajo; in tega v svojih molitvah le malokedaj ali celó nikoli ne prosijo. (*Kaj pomaga človeku, ako ves svet . . . — Bogati mož . . . je zaslišal glas: Norec, še nocoj . . .*)

Taki ljudje, katerih sree je vse na časno navezано, pač vse drugače delajo, kakor je pobožni Salomon v svoji mladosti storil. Komaj je ta kralj sedež svojega očeta Davida nastopil, je Bogu tisoč žgavnih darov naenkrat opravil. Bog pa se mu tisto noč v sanjah prikaže in reče: *Prosi, kar hočeš, in dal ti bom.* In kaj je prosil Salomon? O ta mladi kralj je celó v sanjah bolj pametno mislil, kakor današnji posvetnjaki, kadar čujejo. Oni, ko bi jim Bog dobrote na zbir in ponudbo dal, bi naenkrat zavpili: „Gospod! daj nam le dosti denara in blaga, daj nam veliko moč in oblast, daj nam trdno zdravje in dolgo življenje, daj nam zopernike užugati, pravdo dobiti itd.“ Tako bi govorili taki ljudje. Vse drugače je mislil Salomon. *Gospod!* je djal, *veliko milost si mojemu očetu Davidu skazal, in postavil si mene kralja mesto njega. Zdaj tedaj, o Gospod Bog! kralja si me postavil, svojega služabnika namesto mojega Očeta, pa mlad sem še in kam se ne vem djati. Daj mi modrost in razumnost, da bom prav vladal to ljudstvo, in da bom umel, kaj je dobro, kaj hudo.* Bogu je bila všeč ta prošnja. Reče mu: *Ker to prosiš in ne dolzega življenja, ne bogastva, ne smrti svojih sovražnikov, glej, sem ti storil, kar si prosil. Dal sem ti tako modro in*

razumno srce, da tebi enakega kralja ni bilo in ne bo. Pa dal ti bom tudi, kar nisi prosil, bogastvo in čast; ne sme ga biti tacega med vsemi kralji. In če boš moja pota hodil in kakor tvoj oče držal moje zapovedi, ti bom dal povrh tega tudi še dolgo življenje. Ta Gospodova beseda se je natanko spolnila; zakaj Salomon ni bil le najmodrejši ampak tudi najbogatejši in mogočniji Izraelski kralj.

Glejte, ta lepi Salomonov zgled je tudi nam nauk, kako se je nam pri molitvi zadržati. Ne samo časnih dobrot, temuč vselej bolj dušnih, krščanske modrosti, moramo Boga prositi; zakaj najmenitniši dar naše duše je prava modrost. Ta modrost ima dve reči v sebi, namreč, da spoznamo na tanko tiste resnice, ki nam jih je k zveličanju vedeti treba, in drugič, da imamo pripravno voljo, po spoznani resnici živeti.

Krščanska modrost ima a) v sebi spoznanje vseh k zveličanju potrebnih resnic. In katere so te resnice? Tiste, ki jih je učil Kristus, božji Sin, ki so jih aposteljni oznanovali, in ki nam jih katoliška cerkev vedeti in verovati zapoveduje. O, ko bi vsi ljudje te resnice na tanko spoznali in spolnovali, bi bilo pač po svetu kmalo drugače, nebesa bi že na svetu ljudje imeli! Ta bi morala tedaj naša najsrčniša prošnja vselej biti, da bi Bog našo pamet s krščansko modrostjo napolnil, da bi najmenitniše resnice naše svete vere zmiraj bolj spoznovali in se o njih imenitnosti in potrebnosti zmiraj bolj prepričevali.

Ve se pa dobro, da ni dovolj za to krščansko modrost le prositi, temuč si moramo tudi sami od svoje strani vse prizadejati, da jo dosežemo. Nespamet bi bila, leno čakati, da bi nam jo Bog brez našega truda dajal in v nas vlival. Kaj še! temuč tudi sami moramo svoje zmožnosti napeti, božjo besedo zvesto in pazljivo poslušati, si jo k pridru obrniti, in v svojem srcu premišljevati, potlej bo tudi Bog naš um s svojo milostjo razsvetlil, da bomo v spoznanju krščanskih resnic zmiraj bolj rasli. *Vera pride iz poslušanja*, pravi sv. Pavel, kako bodo pa tisti verovali, ki nočejo božje besede poslušati? Kako bodo tisti prav verovali, ki se pridige in krščanskih nauk ogibajo? kateri nalašč mehkejših spovednikov iščejo, kateri jih v njih nevednosti puščajo.

b) Samo spoznanje krščanskih resnic še tudi ni prava modrost, temuč spolnovanje. Kaj pomaga človeku, še toliko lepega vedeti, če pa nič ne stori? *Kdor Gospodovo voljo vé, pa je ne stori, je toliko hujše kazni vreden*; je večji bedak, kakor nevednež, ki celó nič ne vé. Pri krščanstvu je več na delu ležeče, kakor na znanju. *Zveličani so*, pravi Jezus, *ki božjo besedo poslušajo in ohranijo. Kdor božjo*

besedo poslušaj in ohrani, je enak modremu možu . . . ki je ne ohrani, je enak nespametnemu možu . . . (Mat. 7, 24 itd.) — Sv. Jakob pravi: *Kdor nauk le sliši, pa ga ne stori, je enak človeku, ki se je v zrkalu ogledal, proč šel in pozabil, kakošen je bil; hoče reči: kakor človeku nič ne pomaga v zrkalu svoje madeže videti, če se jih ne umije, tako nič ne pomaga svete krščanske nauke poslušati, če se pa po njih ne poboljša.* — V dejanju tedaj, v spolnovanju božjih zapoved, v našem lepem zadržanju se krščanska modrost razodeva. In ravno to je, kar nam Jezus posebno iskati, posebno prositi velevala.

V to morajo naše molitve pred vsem drugim obrnene biti, da bi nam Bog to krščansko modrost dodelil, da nam pravo zveličansko vero, katero je že pred več ko tisoč leti v naše dežele vpeljal, tudi odsihdob še ohranil, da bi našo mrzlo gorečnost vnel, našo slabo voljo s svojo milostjo podpiral, da bi se grehom in vsem hudobijam, ki nam tudi v časnem toliko škodo napravljajo, nam slabo vreme in hudo letno delajo, za vselej odpovedali, svoje življenje poboljšali, večnemu pogubljenju odšli in se tako božjega usmiljenja deležne storili. In še le potem, ko smo za najmenitniše darove, za dušne darove prosili, smemo telesnih dobrot prositi.

2. Da smemo zraven dušnih darov tudi telesnih prositi, nam je Jezus očitno na znanje dal, ker je v tisti prelepi molitvi, ki jo je svoje učence učil, pristavil: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh.* Beseda „vsakdanji kruh“ pomeni vse, kar k svojemu telesnemu obstanku in k ohranjenju svojega življenja potrebujemo. Smemo tedaj Boga prositi, da nam zdravje ohrani ali dá, da nam poljske pridelke blagoslovi, da nas sovražnikov obvaruje, da nam naše poštenje in dobro ime ohrani ali povrne, da bi srečo imeli pri svojem delu, ali pri svoji kupčiji. — Toda dobro pomnite, da moramo za časne dobrote vselej le s tem pristavkom moliti: *Če je to, kar prosimo, Bogu k časti in naši duši v zveličanje* — če namreč Bog po svoji neskončni modrosti previdi, da ta časna dobrota, katero prosimo, našemu dušnemu zveličanju ni škodljiva, temuč še le koristna, ker skušnja uči, da je telesna sreča velikrat dušnemu zveličanju nasproti, in da križi in nadloge človeka dostikrat v nebesa peljejo. Človek je že tak, da ga prevelika časna sreča rada omami. Da mu le vse po volji in sreči gré, pozabi Boga, se prevzame, uda svojemu hudemu nagnenju, razuzdanosti, pijanosti in nečistosti. Potrebno in dobro je tedaj za človeško dušo, da mu Bog od časa do časa nadloge pošilja; potreba, sila ga uči zopet na Boga misliti in napačna nagnenja brzdati. Sila in potreba je zgubljenemu sinu oči odprla, da se je zopet k

svojemu očetu vrnil, za katerega v sitosti in obilnosti ni maral in ga je celó zapustil. Ker so tedaj dostikrat skušnje, nadloge in britkosti tolikanj koristne, bi bilo pač nespametno od Boga tirjati, da naj bi jih vselej od nas odvrnil; saj bi tako, četudi bi na telesu bogateli, na duši škodo trpeli, saj je stokrat bolje, revno, sestradano, bolečo, zaničevano telo, kakor revno, bolno, od Boga in angeljev zaničevano dušo imeti. Zato je sv. Avguštin pogostoma molil: *Gospod, tepi, žgi in peci me tu, da mi le v večnosti prizanesesh!*

Iz tega lahko spoznate, zakaj večkrat naše molitve niso uslišane. Zato, ker bolj in pred vsem le časnih darov prosimo, dušnih pa pozabimo. Ker je Jakob najprej za roso nebes in potlej še le za debelost zemlje prosil, je oboje prejel; Ezavova molitev pa je bila zavržena, ker je pred prosil za časno obilnost, kakor za nebeško roso. Tako je tudi Jezus nekedaj svojim apostelnom djal: *Dosihdob še niste nič prosili*. Predobrotljivi Zveličar! govori od tega sv. Krizostom, ali nista Cebedejeva sina prosila, da bi eden na tvoji desni, eden na tvoji levi v nebeškem kraljestvu sedel? Ali niso Peter, Janez in Jakob prosili, da bi vedno s teboj na gori Tabor ostali? ali niso aposteljni prosili, nekateri, da bi morske valove umiril, nekateri, da bi jim skrivnosti razodel? Vse to so res prosili, vendar pa je, kakor da bi ne bili prosili, ker niso družega namena imeli pri svojih prošnjah, kakor časnega in zgol človeškega, ne pa božjega. Tako kristijan, ti večkrat prosiš zdravja sebi, svojemu otroku, živini, toda prosi poprej za svojo po grehu bolno dušo, da bi jo Bog s svojo milostjo spreobrnil in ozdravil; prosiš ob suši dežja polju in senožetam, pa prosi poprej, da bi Bog tvojo za dobro vso suho in mrtvo dušo z roso svoje milosti napojil in oživil; prosiš, da bi Bog hude ure, toče, mraza, rije, škodljivih črvov na polju varoval, toda prosi velikoveč, da bi Bog tebe in tvoje domače pohujšljivcev in zapeljivcev varoval, kateri duši velikoveč škodujejo, kakor najbolj ledena toča in najstrupenši mraz polju in vinogradom; prosiš, da bi nam Bog dobro letino dodelil, toda prosi poprej, da bi naše duše v dobrem, v božji ljubezni vedno bolj rasle, da bomo kdaj ob žetvi, sodnji dan kakor težki, polni klasovi, jeklena zrna spoznani; prosiš vsakdanjega kruha, prosi še bolj živeža svoji ubogi duši, da bo besedo božjo prav umela in po nji živela, da bo sv. zakramenta pokore in sv. rešnjega Telesa po vrednem večkrat prejemala; prosi ga najprej dušnih darov in tudi časne, če so tvoji duši k zveličanju, ti bo navrgel.

Taka bodi zanaprej naša molitev. Pred vsem drugim hočemo dušnih darov, potlej še le telesnih prositi; hočemo za ohranjenje živ-

ljenja in zdravja prositi, da bi mogli svoje dolžnosti opravljati; toda vselej hočemo pristaviti: *Gospod! ne moja, tvoja volja se zgodi!* Če previdiš, da bi bilo zdravje, ali dolgo življenje naši duši škodljivo, smo tudi z boleznijo ali zgodnjo smrtjo zadovoljni! — Prosimo hočemo tudi za telesni živež, za vsakdanji kruh; da bi nam ljubi Bog sad zemlje blagoslovil, namnožil, ohranil, nesreče obvaroval! Vendar pa *Gospod! ne naša, ampak tvoja volja se zgodi!* Zakaj če previdiš, da je revščina, sila, pomankanje, potrebni pripomoček, nas poboljšati ali v dobrem ohraniti: ne bomo godrnjali, temuč se hočemo tvoji sveti naredbi podvreči. Saj ti, Gospod! sam veš, kaj nam je zares dobro in koristno, bodi nam usmiljen in milostljiv! To te še prosimo, da nadlogam in križem, katere si nam morebiti namenil, ne pušiš predolgo nas stiskati, in da nam pomoč daš, jih s krščansko potrepljivostjo nositi, in jih k svojemu poboljšanju obračati, in se prave modrosti iz njih učiti. Vse, karkoli nam ti pošlješ, naj je že nam prijetno ali neprijetno, je zares dobro, če le prav k svojemu poboljšanju obrnemo. Tvoji očetovski skrbi tedaj sebe, svoje domače, svoje telesne in dušne potrebe priporočimo, tvoji vsegamogočni roki se popolnoma podvržemo. Amen.

† Josip Rozman, dekan.

3. Kako, kedaj in kje nam je moliti?

In jaz vam povem: Prosite in se vam bo dalo.

Luk. 11, 9.

Ljubi kristijanje! tretji dan je že danes, da hodimo iz ene cerkve do druge Boga molit, častit in hvalit, posebno pa ga prosit, da bi letos vse nesreče od polja odvrnil, da bi nas preskrbel tudi letos s potrebnim živežem, da bi mu zamogli brez presilnih posvetnih skrbi, z nerazdeljenim in hvaležnim srcem zanaprej služiti. Ker smo v molitvi v to sveto, božjo vežo prišli, ker smo se k molitvi na ta sveti kraj zbrali, ker bomo kmalo spet z molitvijo to cerkev zapustili, vam bom danes spet o molitvi govoril; zakaj moliti je dolžnost vsacega kristijana; vsak je dolžan Bogu največe zaupanje, največe hvaležnost, največe čast skazovati, in v srečju občutiti, in kar se znotraj v srečju občuti, zunanje z ustmi povedati. Z molitvijo spoznamo, da vse, kar imamo je nezasluzena dobrota božja; molitev nas k dobremu pri-ganja; kdor prav moli, se z Bogom pogovarja, v Boga misli, kateri

pa pogosto v Boga misli, ne greši, ker človek le takrat greh stori, ko na Boga pozabi. Zato nam tudi Jezus, božji učenik, molitev z besedo in s svojim lastnim zgledom priporoča. V današnjem evangeliju pravi svojim učencem: *Prositate in dalo se vam bo, zakaj kateri prositi, prejme.* Kar je Jezus z besedo učil, je tudi v djanju spolnil. Pogosto in rad je molil k svojemu nebeškemu Očetu; pred jedjo in po jedi, v veselju in trpljenju; kolikorokrat je kakšen čudež storil, je povzdignil svoje oči in srce proti nebu; prosil je svojega nebeškega Očeta za vse, zahvalil ga za vse. Ko se je včasih ves dan trudil z naukom, se je podal zvečer v samotni in tih kraj, in je tamkaj celo noč premolil. Moliti je bilo njegovo najljubše opravilo. Ni pa vsaka molitev dobra; vse je na tem ležeče, kako molimo; tudi nam ni mogoče, zmiraj in povsod moliti. Toraj vas bom danes ob kratkem podučil: kako moramo moliti, da bo naša molitev kaj veljala, in ob katerih časih in v katerih krajih se posebno kristijanu moliti spodobi.

1. a) Ako hočemo, da bo naša molitev Bogu všeč, mora biti srčna, to je misliti moramo in občutiti sami, kar Bogu v molitvi govorimo. Če Boga molimo, ga za-se ali za druge kaj prosimo, moramo zaupanje va-nj v sebi občutiti; kadar ga za prejete dobrote zahvalimo, moramo hvaležnost v sebi občutiti. Kadar se to zgodi, je naše srce omečeno; zatoraj se taka molitev, pri kateri kaj Bogu dopadajočega v srcu občutimo, srčna imenuje.

b) Naša molitev, da bo Bogu prijetna, mora resnična biti, to je iz vse moči si moramo tudi sami prizadjeti, da bomo prejeli, kar Boga prosimo. Če ga, postavim, vsakdanjega kruha prosimo, moramo po vsi svoji moči sami delati; zakaj Bog nam je zato zdrave ude dal, da bi delali z njimi. Če ga prosimo: ne vpelji nas v skušnjava, se moramo sami varovati, da ne pridemo v take nevarne okoliščine, v katerih bi utegnili omagati in greh storiti.

c) Mora molitev priti iz pohlevnega in spokornega srca, to je živo moramo občutiti, da smo zavoljo svojih grehov nevredni, uslišani biti. Človek je slab in brez božje pomoči ne more nič dobrega storiti. Bog nam pa svoje pomoči ni dati dolžan, zraven pa še grešimo in Boga razžalimo. Toraj kadar molimo, nam je misliti, da brez Boga ne moremo nič storiti, in čutiti moramo žalost zavoljo storjenih pregreh. S takim žalostnim in spokornim srcem je molil kralj David; *Usmili se me, o Bog, zavolj svojega velicega usmiljenja, operi me čez dalje bolj in bolj moje hudobije in očisti me mojega greha; zakaj*

jaz spoznam svojo hudobijo in moj greh je vedno pred mojimi očmi. S ponižnostjo je molil očitni grešnik v tempeljnu, ko si ni upal svojih oči na kviško povzdigniti, na svoje prsi se je ves žalosten trkal rekoč: *Bog! bodi meni grešniku milostljiv!*

d) Naša molitev mora stanovitna biti, in s trdnim zaupanjem nam je moliti, da nas bo Bog uslišal, če je le to, kar ga prosimo, naši duši v zveličanje. *Vse, karkoli bote prosili*, pravi Jezus, *bodete dosegli, če imate le pravo zaupanje*. In v današnjem evangeliju pravi: *Prositate, iščite, trkajte, in dosegli, najdlji boste, odprlo se vam bo*. Prijatelj v današnjem evangeliju ni bil precej uslišan, pa ker je le prosil in trkal, ker ni pokoja dal, je zadnjič vendar le dosegel, kar je prosil. Sv. Jakob pravi: *Primankuje komu zmed vas modrosti, Boga naj za-njo prosi, on rad in obilno deli, in naše prošnje ga ne utrudijo. Prosi naj pa v veri in z zaupanjem in naj nikar ne dvomi, zakaj kateri dvomi, je enak valovom na morju, katere vihar semtertja goni*. Tak človek naj le nikar ne meni, da bo kaj od Gospoda dosegel.

e) Če hočemo, da bo naša molitev Bogu prijetna, ne smemo moliti, da bi ljudem dopadli, temuč le Bogu samemu. Ob Jezusovem času so bili ljudje, ki so dolge molitve opravljali, pa vendar niso bile njih molitve Bogu všeč. Ti so bili farizeji. Niso molili, da bi z molitvijo Bogu čast, hvaležnost in ljubezen skazovali, temuč molili so po hinavsko, da so sami čast in hvalo pri ljudeh dosegli. Jezus tako molitev zavrže, ko pravi: *Kadar molite, ne delajte, kakor hinavci, ki radi očitno po shodnicah in na voglih stojé in molijo, da jih ljudje vidijo. Gotovo vam povem, svoje plačilo so že prejeli. Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, moli pri zaprtih durih k svojemu vsegavedočemu Očetu, in Oče, ki na skrivnem vidi, ti bo povrnil*.

f) Ako hočemo, da bo naša molitev Bogu všeč, se moramo pri molitvi vselej v božjo voljo izročiti. Bog, vsegavedoči, najbolje vé, kaj nam je k naši večni sreči; če nas včasih ne usliši, mislimo, morebiti bi nam bilo to, kar smo prosili, v naše večno pogubljenje. Saj je tudi Jezus sam na Oljski gori molil: *Oče! ne moja, temuč tvoja volja se zgódi*. Koliko bolj se tedaj nam spodobi, da se v molitvi vsi v voljo božjo izročimo, posebno takrat, kadar Boga prosimo za posvetne reči, katere bi utegnile naši duši škodljive biti, ko bi nas Bog uslišal.

2. Doslej ste slišali, kako morate k Bogu moliti, da mu bo vaša molitev prijetna; vedeti vam je pa tudi treba, kedaj in kje, ob katerem času se kristijanu spodobi moliti? Apostelj Pavel sicer

pravi: *Neprenehoma molite*. S temi besedami pa ne pravi, da bi moral kristijan zmiraj klečati, roke nakviško povzdignene imeti, s srcem in ustmi neprenehoma moliti. To nam je nemogoče, pa tudi ni zapovedano. Apostelj le hoče reči, da se pred vsakim delom spodobi Bogu priporočati, vse njemu na čast delati, da se tudi med delom večkrat Boga spominjamo, in po dokončanem delu njega zahvalimo. Kdor tako delo in molitev združi, tak po besedah sv. apotlesljna neprenehoma moli. Potrebno in prav spodobno je pa tudi, da včasih vsa druga dela v nemar pustimo, in ne samo z mislijo k Bogu molimo, temuč tudi z besedo, tudi s telesom, ker je on Stvarnik telesa kakor duše.

Spodobni čas, k Bogu z dušo in telesom se obrniti, je postavim zjutraj, kadar vstanemo. Kadar vstanemo, vselej pokleknimo in roko proti Bogu povzdignimo, rekoč: „Hvaljen bodi Bog, nebeški Oče! Ohranil si me nocoj pri življenju, pri zdravju, obvaroval si me pred vso nevarnostjo na duši in telesu, počil sem se, spet sem dober za delo, hvala tebi dobrotljivi Oče! Prve misli današnjega dne tebi v dar prinesem; tebi zdaj izročim vsa svoja dela in opravila; vse bodi danes k tvoji časti storjeno. Britkosti morebiti danes na-me čakajo, daj mi o Bog milost, da jih v duhu pokore prenesem. Skušnjave morebiti na-me čakajo, odvrni jih usmiljeni Bog od mene, ali pa mi daj pomoč, da pod njimi ne omagam, temuč jih srečno premagam!“ Tako se spodobi kristijanu moliti zjutraj, kadar vstane.

Spodobni čas molitve je zvečer, predno spat gremo. Zahvaliti moramo vsak večer Boga za vse dobrote, katere nam je čez dan dodelil, svoje življenje premisliti, kaj smo dobrega zamudili, ali hudega storili, Boga s skesanim srcem za odpuščanje svojih grehov prositi in trdno skleniti v greh nikoli več ne privoliti; zakaj morebiti bo ta noč naša zadnja noč, ena bo gotovo zadnja, veliko se jih je že zvečer zdravih k pokoju podalo, ki se pa niso na tem svetu nič več zbudili, ker so nagloma umrli; Bogu se moramo priporočiti, da bi nas nocojšnjo noč pred vsem hudim obvaroval in v svoji milosti ohranil. — Spodobni čas molitve je pred jedjo in po jedi. Pred jedjo nebeškega Očeta prosimo, da bi nas in svoje darove, ki jih iz njegove usmiljene roke prejemamo, in ki jih bomo zdaj zavžili, milostljivo blagoslovil, da bodo našemu telesu v časno, duši pa v večno hrano teknili. — Po jedi moramo nebeškega Očeta zahvaliti, da je naša telesa nasitil in napojil s svojimi darovi, in ga prositi, da bi tudi naša srea s svojo milostljivo pomočjo napolnil, da v vseh dobrih delih obilno porasemo, in da ne pridemo v sramoto pred njegovim

obličjem. — Spodobni čas molitve je za kristijana pred vsakim imenitnim delom, da bi ga z božjo pomočjo prav opravil. — Spodobni čas molitve je v žalosti in veselju. *Je kedó žalosten*, pravi sv. Jakob, *moli naj*. V žalosti, v nesreči molimo: „O Bog! prišla je zdaj nad-me grenka ura, daj mi moč, da vse voljno prenesem, tvoje sveto ime bodi vedno češčeno“. V veselju in sreči pa hvalimo Boga, da nam je dal doživeti na svetu kako veselje in tako srečo, zato da bi njemu z lahkim, veselim srcem služili.

Kraj k Bogu z molitvijo se obrniti, je povsod, ker je Bog povsod; ves svet in tudi mi smo božji tempelj in vedno in povsod je Bog pri nas, nespremenljiv je in povsod enako milostljiv. Ni nam treba iskati posebnih krajev, da bi tamkaj Boga molili, kakor ajdje, ki so menili, da Bog ni povsod, da le v nekaterih krajih prebiva. Mi pa od Jezusa podučeni vemo, da tisti, ki na visoko goro leze Boga molit, njemu vsegapičujoč ni nič bližje, kakor onemu, ki v dolini ali pa v svoji tamni hiši na kolena pade in ga moli. Jezus je rekel Samarijanki: *Žena, verjemi mi, pride ura, da ne bodete Očeta, ne na ti gori, ne v Jeruzalemu molili. Bog je duh, zatoraj naj ga, kateri ga molijo, molijo v duhu in resnici. — Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, kateri na skrivnem vidi, ti bo povrnil.*

Najraje tedaj tam molimo, kjer moremo najložje z zbranimi mislimi brez razstresenja moliti. Posebno pa so cerkve hiše molitve, kjer Bog verne v Kristusu zbrane uslišati obeta; in izmed cerkvâ posebno tiste, kjer je sv. rešnje Telo Jezusa Kristusa, kakor najgotovejše znamenje njegove ljubezni do nas in zastava našega večnega zveličanja, shranjeno, in izmed teh zopet domača župnijska cerkev, v nji se najraje shajajte, ker vam je Bog v ti cerkvi že toliko dobrot skazal; tukaj ste bili po sv. krstu v cerkev Jezusa Kristusa sprejeti, tukaj ste postali otroci Božji in dediči njegovega kraljestva; v njej ste pri pridigah in krščanskih naukah v veri in dolžnostih svojega stanu podučeni; v njej ste bili pri sv. birmi v veri in vsem dobrem potrjeni; v domači župnijski cerkvi vam je Bog v zakramentu sv. pokore že tolikrat grehe odpustil, tolikrat vam je že po svojih namestnikih rekel: *Zaupaj sin, zaupaj hči, grehi so ti odpuščeni*, v domači župnijski cerkvi prejimate Jezusa samega pod podobo kruha bélega, ste tolikrat pri sv. maši, kjer se Jezus nekrvavo svojemu nebeškemu Očetu za nas daruje. Ker vam je Bog v domači cerkvi že toliko dobrot skazal, vas v nji že tolikrat uslišal, kar ste ga za dušo ali telo prosili, ali se ne bote z največim zaupanjem in najraje v nji shajali, ker so

posebno na tem kraju božje oči v vas obrnene, in njegova ušesa posebno tu vašo molitev poslušajo?

Molite tedaj, ljubi kristijanje! prav, srčno, resnično, pohlevno, stanovitno, in vsi v voljo božjo udani; molite večkrat in radi, molite posebno zjutraj in zvečer, molite vselej pred jedjo in po jedi, molite v sreči in nesreči, v veselju in žalosti, molite povsod, molite pa najraje v cerkvi in razlivajte posebno v cerkvi pred Jezusom Kristusom svoje srce, in če bodete pogostoma molili, bodete od Boga vse potrebne pomoči za dušo in telo, za-se in za druge prejemali; če bodete radi in prav molili, bodete tudi prav in lepo živeli, če pa lepo živite, bodete tudi lepo, srečno umrli. Amen.

† Josip Rozman, dekan.

Apologetični razgovori.

V.

Rekel je Bog Mojzesu: Jaz sem, ki sem.
II. Mojz. 3, 14.

Navadno imenujemo vse tiste nazore, ki se ne vjemajo s krščanskim prepričanjem, nejevero. Pomen te besede pa je zelo nedoločen. Kristijan sme imenovati mohamedanca — nejeverca in vendar ima tudi pravi mohamedanec vero in je tedaj lahko veren. Po čem se tedaj ravna pomen te besede? Vera sama na sebi ne pomeni kakega določenega prepričanja, ampak samo nek način pomeni, po katerem pridemo do prepričanja. Kdor se uda s svojo pametjo in voljo takim naukom in sprejme take resnice, katerih ne razvidi sam popolnoma, vendar pa jih tudi ne more — ako posluša svoj zdravi razum in mirno srce — tajiti ali zavreči, tak je veren, zato ker je udan ne samemu sebi, ampak nekemu drugemu. Ako se pa oziramo na določene nauke in resnice, katerim je kedo veren ali udan, potem imenujemo neverne vse tiste, ki niso udani našim resnicam in naukom. V veri tedaj je poglobitno, da se pamet in tudi volja upogne komu drugemu. Zato je v pravem pomenu nejeveren tisti, ki hodi edino le za svojo pametjo in se ravna le po tem, kar se njemu poljubi. Kakšen je tedaj tak človek? Tak človek ima samega sebe za popolnoma neodvisno bitje, ki ima samo iz sebe vso oblast in vso moč, da sme vse storiti. Tak človek je pa tudi le sam zase; kar je drugih stvari, so le zaradi njega in zanj. Da bi kaj mislil ali storil, ker drugi tako pravijo, to bi bilo proti njegovi neodvisnosti. Tak človek je — po domače rečeno — sam sebi bog. Ravno opisano mišljenje je v najglobočem pomenu nejevera. Iz tega je prav lahko spoznati,

da je bistvo nejevere: bogotajstvo. Kdor Boga pripoznava, on pripoznava tudi, da je odvisen od Boga, tedaj pripoznava njegovo oblast in svojo dolžnost: biti Bogu pokoren, udan ali veren. Kdor pripoznava, da je Bog, mora pripoznavati, da zamore Bog naznanjati svojo voljo in da je človek dolžan božjo voljo spolniti, ukloniti se jej in svojo voljo poleg božje volje zatajiti. Vse to se drži skupaj in izhaja eno iz drugega, kakor členi na verigi. Zato je bil še vselej, kadar sem o nejeveri premišljeval, sklep mojega premišljevanja ta-le: Vera in nejevera, oboje se vrti bistveno o prašanju, je-li Bog, ali ne. Kdor pravi, da je, ima vero, in kdor nima vere, tají v istini Boga. Akoravno se komu čudno zdi, kar sem rekel, vendar se lahko prepriča, ako prevdarja dušeslovno stran našega prašanja. V veri se upogne človek ves in vsega neki viši veljavi, kakor da bi pezo dvignil kviško in jo privezal za kako držalo. V nejeveri pa odvrže od sebe one vezi in zdi se mu, da je neodvisen, neomejen. Narobe se pa zgodi s človekom, ako se podvrže Bogu: ako je storil to, potem nima veliko težav, ako je treba pripoznati in sprejeti še kake posebne (t. j. verske) resnice. Tudi skušnja uči, da pride maloveren ali slaboveren človek navadno do bogotajstva; nasproti pa se začinja spreobrnjenje, kadar se nejeverec prepriča o Bogu.

Silno važna je tedaj resnica, da je Bog. Pa to vé vsakdo in vnovič trditi to je skoro smešno. A jaz mislim nekaj drugega: če pravim, resnica je važna, ne pravim, da je Bog nekaj važnega, ampak da je važno vedeti dovolj in trdno o Bogu. Ako je Bog, je gotovo prvo in najvažnejše bitje. To bitje je že, — ali ga pa ni in nikdar ne bode. Reč sama na sebi je, kakor je. Naj jo mi spoznamo ali ne spoznamo, to ne more reči spremeniti. Tudi Bog, ako je, je, naj mi mislimo in pravimo, karkoli. Resnica sama na sebi je že določena: mi Boga ne vstvarimo in ga tudi ne vničimo. Kako pa naj mislimo in govorimo mi? Tako, kakor je stvar sama na sebi, — tako, da se naše mišljenje vjema z istino. Kako je misliti o Bogu? Tako, kakor je v istini. Ali zamoremo mi spoznati, kako je v istini? Zamoremo, ker imamo razum. Ako pravi razum, da kaka stvar je, potem je v istini; ako pravi da je ni, je tudi res ni. Razum naš se namreč ravna po stvareh in ne ravna po stvari po razumu. Svet zunanji o poludne ni temen, ako mi zapremo svoje oči, ampak oko naše je temno, ker je zaprto. Svet zunanji ni lep, ker ga oko naše zre, ampak oko naše se raduje, ker je svet sam na sebi lep. In tako je tudi Bog kakoršen je, naj mi pravimo o njem, kar hočemo. On tudi biva, vlada, deluje, naj mi pravimo, kakor se nam poljubi. Da Bog je ali biva, to nam pravi dovolj jasno pamet naša; svitloba božjega bitja prodira v vsako dušo. Ako se pa dušno oko zapre in neče gledati te svitlobe, potem za tako dušo Boga ni, v taki duši ga ni. Tak človek je res brez Boga in on smé nekako po pravici reči, da Boga ni; seveda dostaviti bi moral: z a m e g a n i. Nikakor pa nima pravice trditi, da ga za druge ljudi ni. Zakaj ne? Bogotajec se zdi samemu sebi neodvisno, absolutno bitje. Tedaj ima tudi on svojo posebno pamet, ki je neodvisna, sama iz sebe in sama za sebe. Ako ta

njegova pamet pravi: „Boga ni“, dobro, le priznajmo mu, a zraven recimo: „Priatelj, veš kaj, mi imamo tudi svojo posebno absolutno pamet; zato nima naša pamet nič opraviti s tvojo pametjo, kar ti misliš, to nima za nas veljave, ampak le naše misli imajo za nas veljavo. Ti si sam za-se bog in se ne klanjaš nikomur, nam moraš tedaj tudi to pravico pustiti. Ali meniš da si ti tudi naš bog?“ Ha, ha, se lahko razlega iz vseh grl, da je ateist prišel do teh posledic in res mora bogotajec do njih tudi priti. Bogotajec, ako hoče dosleden biti, ne sme nikomur reči, da Boga ni. Ako pravi to, potem priznava vsaj eno resnico, ki je za več ljudi veljavna. Kar je pa veljavno za-me, zate in za več drugih, to ni ne moje, ne tvoje, ne tretjega, ampak to prihaja od nekega, ki je viši od mene, od tebe in od drugih. Bogotajec priznava, da je resnica viša od njega; tedaj priznava, da je od resnice odvisen. Ako je pa odvisen od resnice, mora biti resnica sama na sebi nekaj istinitega, t. j. nekaj, kar je ali biva (quod est vel existit), kajti sicer ne bi mogel biti odvisen od nje. Tako zaide, ako le korak storiti hoče, bogotajec precej v nedoslednosti in ravno v tem je dokazano, da načelo bogotajcev mora biti napačno. Tako bi zamogel dokazati, da ne samo načela našega razuma, ampak tudi нравna pravila pobivajo bogotajci in tako podirajo sploh vse, kar je človeškega. Zato je bogotajstvo silo žalostna bolezen bodisi v vednosti, bodisi v nravnem življenji in vendar je tako razširjena, kakor človeški napuh. Najbolj žalostno pa je, da se zamore bogotajec sprjazniti s toliko dušno temoto in zatreti vsa viša in plemenita čustva, ki nas povzdigujejo k najvišemu in najpopolnjšemu bitju. Ako Boga ni, potem je človek najviše bitje in človek je tedaj najpopolnjša stvar sploh, kar si jih misliti moremo. O ubornost, o ubožnost! O mila nirvana, ki pogoltneš ves ta nič vase!

Zakaj pa se pečamo še zmerom z bogotajstvom, ako je tako očitno napačno? Zato, da bi nas misel o Bogu, da je Bog, da je Bog najviše in prvo bitje, popolnoma prevzela. Ako je ta misel v naših sreih živa, imamo že vero: vera bode namreč kakor brhko steblo pognala iz kali — iz misli in prepričanja, da je Bog. Zelo imenitno je, to prepričanje vedno poživljati in krepiti; imenitno je pobivati bogotajstvo, naj se kaže v kakoršnikoli obliki, imenitno je ustavljati se tudi tistemu finemu, goljufnemu in pogubljivemu bogotajstvu, ki ga razširja lepoznanstvo in popularna veda s tem, da se na Boga tako malo ali pa nič ne ozira, kakor bi ga ne bilo. Imejmo zmerom pred očmi: Bog je prvo, je najviše bitje, in kot najviše, kot edino pravo bitje ga mora pripoznavati vse. Ali naj pustimo, da bi ljudje le po svoji milosti pripoznavali Boga?

Ko je prašal Mojzes Boga, katero da je njegovo ime, mu je rekel: *Jaz sem, ki sem*. Ko bi ne imel drugih dokazov, da je sv. pismo, posebej Mojzesova knjiga, navdihnjeno od sv. Duha, te besede: „Jaz sem, ki sem“ bi me prepričale. V teh besedah imam dokaz zoper bogotajce, imam najlepši izraz božjega bitja in bistva, z eno besedo: ves nauk o Bogu. Da, bogotajcu se zamore najkrajše odgovoriti: „Bog je, ki je“. Le taji Boga, le poprašuj zasmehljivo, bogotajec,

kaj da je Bog, le govori, da ne več ničesa o njem: mi odgovarjamo, da Bog je, ki je, to se pravi: on je tisti, ki je v istini. Odgovori mi bogotajec, koliko časa že Boga tajiš? Koliko časa že gledaš solnčno luč? Kje pa je bila tvoja absolutnost bogotajska poprej? Pa tudi sedaj stori lahko en mahljej po tvoji glavi, stori najmanje delce cijankalija tvoji absolutnosti konec. Ti tedaj si kaj malovredna stvar, tvoje bitje je kaj beraško: drugi ti ga je dal, in drugi ti ga zopet vzame. Ravno tako je z vsemi drugimi stvarmi, tudi te nastanejo in zopet minejo. Kaj tedaj, ali ga ni pravega, stalnega, nespremenljivega bitja, o katerem bi se moglo reči, da je, to je: da ima v samem sebi moč biti, da ne nastane in ne premine, ampak je sedaj, je poznej, je vedno? Da, mora biti: ako bi kedo vse drugo tajil, ali da je kaj, tega ne more tajiti. Tisto bitje pa ni tukaj ali tam, ni danes ali jutri, ampak samo je — brez časa, brez kraja. Tisto bitje imenujemo lahko kakorkoli, na imenu je malo, — mi ga imenujemo v našem jeziku: Boga. Zato lahko rečem gledé na to premišljevanje: pamet mora priti do spoznanja božjega, ako le hoče biti pamet, ako le hoče spoznavati po svojih zakonih. „Jaz sem, ki sem“, jaz sem tisti, ki je v istini: kdor spozna istino, spozna mene. Ako me kdo poznati neče, to mi ne škodi nič: jaz sem vendar le. In ako vsega sveta ni, jaz sem. Ne poprašujte po mojem imenu, ne prašajte, kakšen da sem: jaz sem, kakoršen sem. Vse moje lastnosti so s tem naznanjene, da sem.

O kako bi želel vse to povedati prav jasno, prav po domače! Toda ni mogoče. Prosim pa vljudno, naj častiti bralec premišljuje blagovoljno za menoj, premišljuje počasi: odprle se mu bodo oči in ves radosten bode vskliknil: „zares, nisem vedel, da je mogoče Boga tako jasno, tako gotovo spoznati, — o nesrečna bogotajska slepota!“

Predvari sedaj, dragi čitatelj, da zamoremo trdno in razvidno dokazati Boga, da zamoremo z razumom svojim nekoliko spoznati tudi bistvo njegovo, dalje, da nimajo bogotajci nikakih dokazov za svoje nazore in naših spodbiti ne morejo: kaj si vendar naj mislimo o takih nečloveških prikaznih? Naj premišljuje vsakdo sam: samo na resnico opozorujem, da je ni težave, katere bi pamet ne mogla premagati, da ga ni dela, katerega bi se pamet ne lotila, kadar je v sužnosti strasti, napuha in dušne nemarnosti. Naj mi le kedo govori, o napredkih pameti, o vsegavedni znanosti, o slavni zastopnikih človeške velikosti in duhovitosti! Zakaj pa ne govori nikdo o sramotnih sponah, katere nosi človeštvo, ko prodaja svojo pamet napuhu, ko se hoče goljufati samega sebe, da je neodvisen in samosvoj?

Zdaj pa kaj bolj praktičnega! Videli smo, da se pamet nekaterih ljudi nič ne boji utajiti Boga in ugovarjati celemu svetu, ki ima tudi nekaj pameti. Že iz tega se lahko sprevidi, da je ateizem dušna bolezen. Bogotajčeva duša boleha, ker se povzdiguje nad vse ljudi in misli, da več in bolje vé, kakor vsi drugi. Nekaj enakega pa se godi tudi v tistih, ki se upró katoliški cerkvi in veri, ki jo zavržejo meneč, da je njihova pamet bolj razsvetljena, kakor veliko

milijonov verujočih ljudi. In kedo so tisti, ki si kaj tacega upajo? Dandanes že vsak pobalin, ki govori o veri kakor o svojih copatah, večina srednješolskih dijakov, katere lahko slišiš — kadar hočeš, — norčevati se iz maše, spovedi, cerkve; katere vidiš pohajati v cerkvi, kakor da so v hlevu, kateri se pridigarju ali veroučeniku drznejo, smejati skoro v obraz in toliko toliko drugih ljudi. Nazadnje zamoglo bi res človeku čudno prihajati pri srcu, kaj da bode iz tega. No, katoliška cerkev sme tudi reči: jaz sem. ki sem. Zanj se ni treba prav nič bati, le za one lahkomišljence se je bati, ki jej obračajo hrbet. Menijo li, da bode katoliška cerkev ponehala, ako bodo odvrnili prav veliko vernikov od nje? Menijo li, da je mogoče, razrušiti to poslopje? Katoliška cerkev nima svoje moči niti v papežu, niti v duhovnih drugih, niti v vernikih, ampak v onem, ki je rekel: Jaz sem, ki sem. Katoliška cerkev je delo božje, kakor tudi stvarjenje, ona je, biva v istini in ni samo domišljija. Ker je pa božje delo, ker je ona sama na sebi bitje, ki ima moči obilo, tedaj je nihče ne more uničiti, še manj pa utajiti. Najmanjšega delca telesnega ne moremo uničiti, tvarina se ne da pokončati, ker je človek sam le vstvarjeno bitje in nima nikake moči, da bi v bistvo tvarine segel. To zamore le oni, ki je tvarino naredil. Ravno tako bi bilo neuspešno pravo cerkev pobijati, ker ona se kakor tvarina uničiti ne dá. Da se uničiti ne dá, zato imamo dokaz iz skušnje. Skušnja ali poskusi so dokazali, da materijo je sicer mogoče gibati, spreminjati itd. a nikakor ne uničiti. Take poskuse delajo naravoslovci. Katoliška cerkev ima tudi take dokaze in sicer so delali nasprotniki cerkve toliko poskusov, da se zamore iz teh posameznih poskusov povzeti po indukciji splošno in obče veljavno pravilo: katoliška cerkev je nerazrušljiva. Ta dokaz je tako strogo vednosten, kakor vsakteri naravoslovni, ki se opira na indukcijo. Vzrok temu je božja moč, božje delo v sv. cerkvi, ki je tako dolgo nekaj istinitega, dokler ga Bog sam ne uniči. Zato velja tudi o sv. cerkvi oni neovrgljivi izrek: jaz sem, ki sem, ali pa: jaz sem, ker sem.

Vsaka reč, ki je, mora imeti v sebi neko moč, vsled katere je ali se vzdržuje. Ako n. pr. vidim v zrcalu kakšno podobo, ne morem reči, da ta podoba ni nič, ampak gotovo je nekaj, sicer bi je ne videl, naj bo karkoli. Ravno tako tudi sv. cerkev vidimo, tedaj je nekaj realnega in ne navideznega. Sedaj pa prevdarimo: Lahkomišljence, ki ima katoliško cerkev pred očmi, si zatisne oči in ušesa, ter pravi: katoliške cerkve ni, to je vse prazno, kar se o njej priveduje, nauk njen je le izmišljen. O slepota! Meniš li, da se kak nauk tako izmisli, kakor si ti izmišljuješ dvome? Meniš li, da bi ljudstva kar za kratek čas sprejela jarem vere, ako bi vera bila prazna? — Da bodeš umel lože, kar hočem reči, primerjaj to dvoje: 1. jaz bi dokazoval, da $2 \times 2 = 5$, tedaj bi hotel, da naj se prizna nekaj, česar ni. 2. Bi vzel v roke kos papirja in rekel: to je papir, — tedaj bi hotel, da naj se prizna nekaj, kar je. Ako pravim: katoliška cerkev je prava cerkev Kristusova, si ne pridezadevam dokazati kake resnice, katero bi moral še le razkladati, ali za katero bi moral še

le loviti prisiljenih dokazov; marveč katoliška cerkev je že in ni treba je konstruirati, kakor geometrično sliko. Kar je še več: katoliška cerkev je že mnogo vekov in ni še le danes slučajno zbrala se iz kakih sanjačev. Zato smem kratko skleniti: najmočnejši dokaz, da katoliška cerkev je božja cerkev, je ta, ker ona je. Kdor se cerkvi odteguje, je popolnoma podoben bogotajcu, ki se tudi zapira Bogu in neče o njem ničesa vedeti. Ali je Bog manji zato, ker oni Boga tajé? Tako tudi sv. cerkev ni manjša, ni slabša zato, ker jo mnogi zaničujejo in jo spodbivajo.

Ta dokaz, bodisi o Bogu, bodisi o cerkvi, stoji na isti podlagi in se smé v nekem pomenu imenovati ontologičen, (ni pa navadni ontologični dokaz): ta dokaz ima nepremagljivo moč in kdor ga more umeti, on se zamore o resnici tako trdno prepričati, da mu ne bodo motili notranjega mirú dvomi in zato sem ga tudi v naših razgovorih skušal pojasniti. V bistvu je to isti dokaz, katerega ima vsak katoliški vernik za svojo vero. On jo ima za pravo, ker v njej živi, ker ga je cerkev sprejela va-se. Toliko časa mora imeti tudi drugoverec svojo vero za pravo vero, dokler nima jasnega dokaza, da to ne more biti resnično, kar uči njegova vera. Protestant mora toliko časa biti trden v svoji veri, dokler mu ne postane gotovo in razvidno, da protestanstvo ni prava cerkev, da si protestantovski nauk nasprotuje samemu sebi. Ko to razvidi, more iskati ono cerkev, v kateri je pravi nauk Kristusov. Nikakor pa ne smé sploh vse vere zavreči, kajti s tem pahne samega sebe v največo škodo. V nejevero zabresti je ravno toliko, kakor od Boga se ločiti in njega zavreči. Studenec mora poteči se, ako mu zamašiš ali zapreš vir. Človek mora dušno zamreti, ako ne mara za Boga. Tako je pa tudi nejevera ne samo nek poseben nazor o življenju ali človeku, na katerem ni kar nič ležeče, ampak je silno važna stopinja, važen čin našega duha. Ni namreč mnogo na tem, ali verujem, da je Sokrat umrl zaradi strupa, — od Sokrata mi ni mnogo pričakovati, te osebe več ni: svojo pamet pa priritati do tega, da se odpové veri v Boga, to se pa pravi podreti naravni, vstvarjeni red, ker Bog je stvarnik, mi smo pa stvarice, Bog vzrok, mi včinek, Bog delavec, mi pa delo.

Nejevera je tedaj najžalostnejša prikazen v zgodovini in življenji in nasledki so najgroznejši. Da bi to pojasnil, sem v tem razgovoru skušal ontologično razložiti, kaj je Bog, kaj je vera v Boga, kaj je posebej v tem pomenu Kristusova cerkev in kaj tedaj nejevera. Ta razgovor je z zadnjim v prav tesni zvezi, ki je zavračal z drugačnimi razlogi bogotajstvo in kazal, kako naravno je spoznavati Boga in verovati vanj. Današnji razgovor se je pogreznil nekoliko bolj globoko v abstraktno mišljenje, ki je seveda malo težavno ali toliko plodoviteje in prepričevalneje. Verjemi, dragi čitatelj, da si pamet naša zamore pridobiti s trudom tako močnih pripomočkov, kakor oko s povekšalnimi stekli. Verjemi pa tudi, da ima vera naša tako trdno podlago v pameti, v naravi in zlasti v sv. cerkvi — božji napravi, — da se ne dá uničiti, ali zakriti, ali utajiti: zamore človek samo odtegniti se jej, zapreti zamore dušne oči njeni svetlobi: toda vera je

le vera, katera je bila, je del božjega stvarjenja, ki je tedaj ravno tako realna, istinita, kakor Bog. Bog pa je istinit, ker je: „Jaz sem, ki sem“.

Dr. Fr. Lampe.

Homiletična zrna.

Prilike Gospodove.

19—21. Tri prilike o molitvi. (Luk. 11, 5—13; 18, 1—8.)

Ako Jezusovo učenje in vedenje natančneje premišljujemo, nam je lahko spoznati, da se je morebiti najbolj prizadeval za te-le dve reči: da bi ljudi prepričal, kako je neskončno usmiljen in dobrotljiv, in pa da bi jih ravno s tem pripravil do prav trdnega, nemoahljivega zaupanja. Ker jim tega z golo besedo ni mogel povedati, posluževal se je lahko umevnih prilik in primer. Tu omenimo tri, ki so si med seboj v nekakošni zvezi.

a) *Ko bi kedo izmed vas imel prijatelja in bi k njemu šel o polnoči in mu rekel: Prijatelj, posodi mi tri hlebe, ker je moj prijatelj prišel k meni s pota in nimam kaj predenj položiti; in oni bi znotraj odgovoril in rekel: Ne delaj mi nadlege, duri so že zaprte in moji otroci so z menoj v hramu; ne morem vstati in ti dati. In ako oni le še trka, vam povem: Ko bi ravno ne vstal in mu ne dal zato, ker je njegov prijatelj, bo vendar zavoljo njegove nadležnosti vstal in mu dal, kolikor potrebuje. — In jaz vam povem: Prosite in se vam bo dalo; iščite in boste našli; trkajte in se vam bo odprlo. Zakaj sleherni, kateri prosi, prejme; in kedor išče, najde; in kedor trka, se mu bo odprlo.*

Ta prilika je vzeta iz prijateljskega življenja. V vroči judovski deželi, so navadno po noči potovali, toraj ni čudno, da se prijatelj o polnoči oglasi pri prijatelju svojem. Toda le-ta je sam v zadregi, ker mu nima s čem postreči. Kaj je bolj naravnega v takih okoliščinah, kakor na posodbo prositi, in sicer tam, kjer je zaupanje — zopet pri prijatelju? — Tri reči so, ki tega človeka k prošnji naganjajo in k zaupanju nagibajo: potreba, ker sam nima ničesar v postrežbo, zavest, da gre k prijatelju, in dobro delo, ker gre prosit za prijatelja, ne za-se. Vendar ni šlo tako gladko, kakor se je nadjal: prijatelj mu ugovarja, ga noče precej uslišati in mu skuša tudi dokazati, zakaj mu ne more prošnje spolniti. A prošnjik se ne da odvrniti — in ravno v tem postane posnemanja vreden zgled za vsakega prosilca, tak zgled, da ga nam sam nebeški Učenik v posnemanje priporoča. Tudi mi moramo stanovitno in zaupno moliti, ker smo največi reveži ter sami od sebe ničesar nimamo in ničesar ne moremo, ker v molitvi prosimo najboljšega prijatelja, ki dá življenje za svoje prijatelje; ker po molitvi želimo le tacih reči doseči, ki so po božji volji.

Prilika je že po besedi vsakemu jasna; a Zveličar se boji, da ljudje ne bodo imeli dovolj zaupanja v molitvi, zato jo še z besedo in sicer — kar moč vživo — pojasni. Menim namreč, da bi že zadostovalo, ako on — neskončno resnični in zvesti — reče le eno besedo: *Prositate, in vam se bode dalo?* Pa on nezaupljivim ljudem ne zaupa, marveč še posebej zatrdi: *Jaz vam povem!* in potlej še dvakrat taisto pove, le da z drugimi besedami: *Iščite in boste našli, — trkajte in se vam bo odprlo!* Pa tudi to mu še ni zadosti, ampak vse trojno zatrjenje še enkrat ponavlja v drugi obliki: *Zakaj sleherni, kateri prosi prejme; in kedor išče, najde; in kedor trka, se mu bo odprlo.*

b) *Kedo pa izmed vas očeta kruha prosi, pa mu bo kamen dal? ali ribe, mu bo li namesto ribe kačo dal? Ali če ga jajca prosi, mu bo li škorpijona podal? — Ako tedaj vi, ko ste hudobni, veste dobre darove dajati svojim otrokom: koliko bolj bo vaš Oče z nebes jim dal dobrega duha, kateri ga prosijo!*

Ta prilika (po besedi sicer kratka in v podobi vprašanja) je še prisrčniša in tem bolj prepričalna, ker nas pelje izmed tesne prijateljske zveze še v veliko tesnejšo — družinsko zvezo. Da prijatelj prijatelja ne usliši, no, to se utegne morebiti še katerikrat pripetiti; a da bi oča ravno nasprotno storil temu, kar ga otrok prosi, to se v količkaj poštenih družinah ne zgodi. Oče, ki bi sinu, kateri ga prosi kruha, jajca ali ribe, podal kamen, kačo, škorpijona — tak oče ni več človek, je slabji kakor divja zver! In če se pri svetnih očetih, ki so sicer lahko veliki grešniki, kaj tacega ni bati, — kako da bi ljudje ne imeli polnega, brezmejnega zaupanja do najboljšega Očeta nebeškega?!

c) *Govoril jim je pa tudi priliko, da je treba vselej moliti in ne jenjati, rekoč: Sodnik je bil v nekem mestu, kateri se Boga ni bal in za človeka ni maral. Bila je pa tudi neka vdova v tistem mestu, in je prišla k njemu rekoč: Stori mi pravico zoper moje nasprotnike! In dolgo časa ni hotel. Potlej je pa sam pri sebi rekel: Ako se ravno Boga ne bojim in za človeka ne maram, vendar, ker mi ta vdova nadloge dela, ji bom pravico storil, da slednjič ne pride prav hudo me nadlegovat. Gospod pa je rekel: Poslušajte, kaj krivični sodnik pravi! Ali Bog pa ne bo pravice storil svojim izvoljenim, kateri vpijejo k njemu noč in dan, in ali bo potrpljenje imel v oziru njih? Povem vam, da jim bo hitro pravico storil. Vendar kadar bo Sin človekov prišel, bo mar našel vero na zemlji?*

Posebna moč le-te prilike pa je v skrajnem nasprotju moža, ki na zemlji usliši prošnjo, in Boga v nebesih, do katerega se v molitvi obračamo. Kaže nam namreč človeka, od katerega bi se pomoči ne bilo lahko nadjati, ker „se Boga ne boji in za človeka ne mara“. Če se pa celo tudi iz tacega trdega in „krivičnega“ srca slednjič še vendar le dá iskra usmiljenja ukresati, ako se ne neha kresati: koliko bolj smemo upati, da nas bo Bog uslišal, ki je neskončno pravičen in dobertljiv, če v hudem preganjanji in v nadlogah ne nehamo k njemu klicati. Če se o kom reče, da se ljudi in Boga ne boji, je s

tem izrečena najhujša obsodba, da je namreč človek najslabše vrste, katerega se je bati. Če pa celó taki, v katerem ni prav nič milosrčnosti, — hoče Jezus reči — vendar le usliši nadležno prošnjo; ali se vam ne bo skoraj greh zdelo, če ž njim nebeškega Očeta primerjam? In tam je govorenje o nepoznani vdovi, ki pri krivičniku pravice išče; tukaj pa pridejo prosit pravični, ljubljenci, — otroci najboljšega Očeta!

Mila je ob koncu pritožba Jezusova: *Bo li Sin človekov vero našel na zemlji?* S tem hoče povdariti pomen cele prilike, češ: ko bi le vera bila, bi zaupanja tudi ne manjkalo!

Če konečno vse tri prilike skupno primerjamo, imamo tako prepričalen nauk, da nas z neko silo priganja k neomahljivemu zaupanju in k stanovitni molitvi: pogumni — drzni bodimo v molitvi; ne premaknimo se, dokler nismo uslišani! — Takale je logična zveza med temi prilikami. Če se krivični sodnik da preprostiti po prošnjah nepoznanega človeka: koliko bolj prijatelj po prijatelju! Če pa prijatelj usliši prošnjo prijatelju tudi takrat, kadar mu je nadležen: ali bo oče do svojih otrok trjega srca! In če se tako na zemlji godi, kaj naj še le iz nebes pričakujemo: če se na zemlji po silnih prošnjah zatiranega usmili trd in osoren in krivičen sodnik, ali se ne bo usmilil nebeški neskončno pravični Sodnik! če dá slabovoljni, zemeljski prijatelj, ali ne bo dal najboljši nebeški Prijatelj! in če dá hudobni, zemeljski oče, ali nam bo najboljši nebeški Oče odrekel?! Kedor tako jasnih dokazov noče umeti, mu pač sam Bog ne more pomagati.

Ali se vam ne zdi, kakor bi nas mili Jezus po teh treh prilikah prosil molitve, ker nam tolikanj želi vseh darov, potrebnih za dušo in telo, ki si jih le z molitvijo moremo iz nebes privabiti? Ali ne čutite, kako rad bi vnaših mrzlih in trdih sreih obudil toliko veselje do molitve in toliko zaupanje do nebeškega Očeta, kakor je bilo v njegovem presv. Sreču?

Pogled na slovstvo.

Hči Marijina. Ročna knjižica, udom družbe Marijinih otrok v porabo sestavil Simon Zupan, katehet v Loki. Z dovoljenjem preč. knezo-škofijstva. V Ljubljani 1886. Strani 62 male 16stirke. S sliko.

Marljivi g. Simon Zupan je pisal to drobno knjižico v spomin petindvajsetletnega delovanja družbe „Marijinih otrok“, katera je bila l. 1859 vstanovljena za Loško samostansko šolo, in se je menda kmalo na to pričela tudi v notranji deklški šoli Ljubljanskih čč. gg. Uršulink Za kratkim uvodom nam g. pisatelj dopoveduje o začetku in namenu Marijine družbe, o njeni koristi ter o odpustkih, katerih se morejo vdeleževati hčere Marijine. Na to izvemo, kako se napravi taka družba, katera so njena pravila, kako se sprejemajo novinke ali izključujejo iz družbe. Knjižica nadalje opisuje obred pri sprejetji, podaja vsakdanje družbine molitve, kakor tudi

molitve za posebne prilike in potrebe. Dodane so Lavretanske litanije z navadnimi molitvami pa osem pesem, izmed katerih bi zlasti prvi še treba bilo pile. Družbenicam imenovane bratovščine bode mala knjižica s čedno podobo device Marije gotovo zelo všeč, pa bode brezdvomno tudi jako namnožila število Marijinih otrok. Lične bukvice stanejo trdo vezane v „Katoliški Bukvarni“ 18 kr. A. Z.

Marija moja kraljica ali Šmarnice. Spisal Anton Žgur, župnik v Loškem Potoku. Z dovoljenjem preč. Ljubljanskega knezo-škofijstva. V Ljubljani 1886. Založila in na svetlo dala „Katoliška Bukvarna“. 342 strani 12stirke. S sliko.

„Katol. Bukvarna“ nam zadnji čas jako pridno preskrbljuje novih Šmarnic. Prav. Saj se je Slovincem vže zelo prikupila ganljiva majnikova pobožnost, in naše ljudstvo vsako leto z velikim veseljem sprejme dotično novo knjigo. Lanske gospod Kerčonove Šmarnice n. pr. razprodale so se tako hitro, da proti koncu meseca majnika ni bilo dobiti ne enega izvoda več, akoravno jih je bilo natisnjenih tisoč! — Letošnje Šmarnice so spisane večinoma po „Marien-Predigerji“, in so po vsebini prav mistične, podobenske, kakor je razvidno vže iz naslovov posameznih premišljevanj, n. pr.: Marija moja luč, moja zvezda, moje solnce, moja pesem, moje bukve, moj vrt, moja jed, moj škít, moj biser, moje drevo, moje zrkalo, moj prstan itd. Vsacemu branju in premišljevanju je pridejana lepa primerna molitev. Res, da se predmet bolj skrivnostno obravnava pa da pisatelj precjé v abstraktno sega, in da utegnejo zato letošnje Šmarnice ugajati zlasti pazljivemu čitatelju; vendar bodo tudi pri pozornem slušatelju duhovnega sadu obrodile, kajti knjiga podaja obilico dragocenih nauk za dejansko življenje, in mnogi zgodovinski izgledi pa razne podobe oživljajo tvarino, spisano vseskozi v jeziku lahko umevnem in lepem. Da pobožnemu častilecu blažene device Marije meseca majnika zraven te knjige ni treba v cerkev nositi še posebnega molitvenika, pridejane so tem Šmarnicam tudi: maša, Lavretanske litanije in vseh svetnikov z dotičnimi molitvami pa križevi pot. — Bukvarna založnica preskrbela je knjigi močan papir, dokaj velik tisk, trdno vez in spredaj jako lepo podobo device Marije, majnikove kraljice. Letošnje Šmarnice stanejo v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani: vezane v pol usnji 90 kr.; vse v usnji 1 gl.; v usnji z zlato obrezo 1 gl. 20 kr. A. Z.

Kazatelna. Časopis pre katolieke duhovné rečnictvo. Vydava Fr. Richard Osvald itd. se imenuje homiletični list, ki v Skalicí za slovaško duhovščino že šesto leto jako vrlo deluje prinašaje primerne govore za nedelje in praznike in še za nekatere prilike. List stane na leto 4 gld.

Semtertje pa izdaje še priloge, ki se posebej prodajajo. Lansko leto: Kázne a reči pohrābnie v dveh zvezkih 1 gld. 15 kr., letos pa: Umučenie Pana našeho Ježiša Krista. Napisal Fr. V. Sasinek I. díel: Hora olivova a zahrada gethsemanska. Ta knjiga, ki stane 1 gld. 10 kr., ima 32 lepib, jedrnatih premišljevanj o Jezusovem trpljenji „na Oljski gori in, na getzemanskem vrtu“. Nadaljevanje izide v kratkem. — One čč. gospode, ki imajo veselje za češčino, prav posebno opozorimo na ta duhovenski časnik in njegove priloge, ker slovaški jezik je nekakošen most med slovenskim in češkim jezikom, toraj nam z malim trudom razumljiv.